

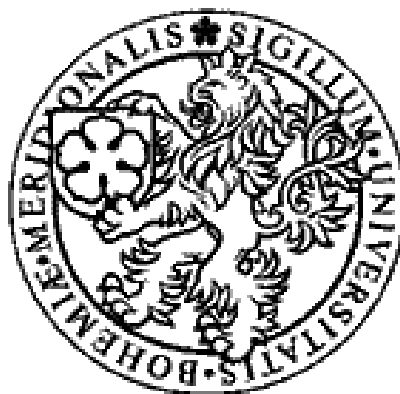
JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA

Katedra obchodu

Studijní program: M 6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodně podnikatelský obor

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Mezinárodní obchod České republiky se Španělskem

Vedoucí diplomové práce:
Ing. Monika Březinová, Ph.D.

Autorka:
Lenka CHARVÁTOVÁ

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma:

„Mezinárodní obchod České republiky se Španělskem“

vypracovala samostatně na základě vlastních zjištění a materiálů, které uvádím v seznamu literatury.

Ve Včelné, 20. dubna 2006

.....
Lenka CHARVÁTOVÁ

PODĚKOVÁNÍ

Chtěla bych touto cestou poděkovat vedoucí diplomové práce Ing. Monice Březinové, Ph.D. za vedení a odbornou pomoc při zpracování této diplomové práce.

OBSAH

1. Úvod	1
2. Literární rešerše	2
2.1 Teorie mezinárodního obchodu	2
2.2 Obchodní politika, liberalismus, protekcionismus	3
2.3 Vývoz, dovoz, nástroje obchodní politiky	7
3. Cíl práce a metodika	11
3.1 Cíl práce	11
3.2 Metodický postup	11
4. Španělské království	12
4.1 Charakteristika	12
4.2 Zahraniční sektor	13
4.3 Struktura ekonomiky	18
4.4 Celní režim	19
4.5 Dovožní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu	19
4.6 Ochrana domácího trhu	19
4.7 Zóny volného obchodu	20
5. Vývoj zahraničního obchodu od roku 1993	21
5.1 Hlavní změny v zahraničním obchodu České republiky	21
5.2 Zahraniční vývojové trendy zahraničního obchodu České republiky	22
5.3 Platební bilance	23
5.4 Vzájemná obchodní výměna	24
5.5 Hodnocení vývoje salda ZO se Španělskem	26
5.5.1 Příčiny na straně vývozu	27
5.5.2 Příčiny na straně dovozu	28
6. Zahraniční obchod	29
6.1 Smluvní dokumenty v oblasti hospodářské spolupráce platné od 1.5.2004	29
6.2 Některé aspekty česko – španělských hospodářských a obchodních vztahů	30
6.3 Makroekonomická situace Španělska	31
6.4 Obchodně-ekonomické vztahy ČR se Španělskem	32
6.5 Vývoj obchodní bilance	32
6.6 Podíl Španělska na českých vývozech a na dovozech do ČR	33
6.7 Komoditní struktura vývozu	34
6.8 Nejvýznamnější položky českého vývozu do Španělska	37
6.9 Komoditní struktura dovozu	38
6.10 Nejvýznamnější položky českého dovozu ze Španělska	41
6.11 Agrární obchod mezi ČR a Španělskem	41
6.12 Služby	43
7. Investiční klima	44
7.1 Podmínky vstupu zahraničního kapitálu	44
7.2 Španělské investice v ČR	46
7.3 České investice ve Španělsku	47
7.4 Nejperspektivnější odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty	47
7.5 Možnosti podnikání a podpora investic ve Španělsku	48
7.6 Rizika investování v teritoriu	48
8. Instituce poskytující služby exportérům a importérům	49
8.1 Státní orgány, jejich zařízení a jimi zřízené instituce	49
8.1.1 Ministerstvo zahraničních věcí	49
8.1.2 Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO)	49

8.1.3	Ministerstvo financí	49
8.1.4	Správa českých center	49
8.1.5	Česká centra v zahraničí	50
8.1.6	EGAP, tj. Exportní, garanční a pojišťovací společnost, a.s.	50
8.1.7	ČEB, tj. Česká exportní banka, a.s.	51
8.1.8	CzechTrade	53
8.1.9	CzechInvest	54
8.1.10	Generální ředitelství cel	56
8.2	Samosprávné a nezávislé organizace a společnosti	61
8.2.1	Hospodářská komora ČR	61
8.2.2	Agrární komora ČR	62
8.2.3	Průmyslové a obchodní svazy	62
8.2.4	Svaz průmyslu a dopravy ČR	62
8.2.5	Firmy poskytující služby pro zahraniční obchod	62
8.3	Institucionální zvláštnosti ve španělské administrativě	63
8.4	Organizace pro podporu exportu ve Španělsku	63
9.	Očekávaný vývoj	65
9.1	Významné události v roce 2005 a jejich dopady na ekonomickou sféru země	65
9.2	Trendy, vstup země do mezinárodních uskupení, přijetí nových zákonů, daní apod.	65
9.3	Nové možnosti pro český export či jinou ekonomickou spolupráci s ČR	66
10.	Závěr	67
10.	Conclusion	69
11.	Seznam literatury	71
12.	Přílohy	73

1. ÚVOD

Pro Českou republiku je nezbytné zapojit se do mezinárodních hospodářských vztahů, Česká republika byla vždy důležitým obchodním partnerem klíčových hráčů světové ekonomiky.

Na počátku 90. let prodělal český zahraniční obchod (ZO) zásadní strukturální změny. Sahrál důležitou roli v procesu transformace od centrálně řízeného hospodářství k tržnímu. Koncem 90. let poprvé převýšilo tempo růstu mezinárodních obchodních transakcí frekvenci obchodování uvnitř jednotlivých států. Firmy, zboží i zákazníci přestaly být národními a staly se součástí jednoho globálního trhu. Liberalizace zahraničního obchodu přispěla k růstu otevřenosti české ekonomiky, který se projevil prudkým nárůstem dovozu a změnou teritoriální a komoditní struktury vývozu. Rozhodujícími obchodními partnery jsou dnes především země EU.

Vstupem naší země do EU začíná význam ČR vzrůstat. Otevření domácího trhu evropským sousedům představuje příležitost prosadit se v tvrdém konkurenčním boji. Výměna zboží ČR a jednotlivými členskými zeměmi EU, konkrétně Španělskem, která probíhá na jednotném vnitřním trhu, se řídí jeho pravidly stanovenými komunitární legislativou. Obchod je plně liberalizován, jsou tedy zrušeny všechny tarifní i netarifní překážky.

O mezinárodním obchodu České republiky a Španělska se dozvíte v mé diplomové práci.

2. LITERÁRNÍ REŠERŠE

2.1. Teorie mezinárodního obchodu

- „Hlavním úkolem moderní teorie mezinárodního obchodu je hledat odpovědi na otázky:
- Co je smyslem zapojení země do mezinárodního obchodu, jaký je užitek z tohoto zapojení z hlediska podmínek výroby a spotřeby v jednotlivých zemích?
 - Čím je dána struktura mezinárodní obchodní směny, tj. které výrobky a proč jsou vhodné pro export a které pro import?
 - Při jakých směnných poměrech (cenových relacích) jsou výrobky směňovány na světovém trhu?

Moderní teorie mezinárodního obchodu je produktem dlouhodobého vývoje ekonomického myšlení, k předchůdcům moderní teorie lze zařadit díla merkantilistů, díla anglické klasické ekonomické teorie, reprezentované Adamem Smithem a Davidem Richardem a díla neoklasiků.

Merkantilistické ekonomické myšlení spadá do období od 16. století do poloviny 18. století. Podle merkantilistů bohatství země je dáno množstvím zlata a drahých kovů v zemi. Z těchto představ pak plynuly požadavky na **aktivní bilanci zahraničního obchodu** (vyšší vývoz než dovoz) jako zdroj růstu bohatství země. Podle merkantilistů zahraniční obchod obohacuje zemi tím, že přivádí do země peníze, **pasivní obchodní bilance** je nežádoucí, zemi ochuzuje.

Významným představitelem merkantilistů byl Angličan Thomas Mun.

Významnými kritiky merkantilistů se stali **klasikové** teorie mezinárodního obchodu Adam Smith a David Ricardo.

Adam Smith ve svém díle Bohatství národů (1776) vysvětloval význam dělby práce jako zdroje růstu produktivity práce a tím i zdroje růstu bohatství národa. Podle A. Smitha by se země měla v mezinárodní dělbě práce zaměřit na výrobu těch produktů, které vyrábí nejlevněji, tedy s **absolutně nižšími náklady práce** oproti ostatním zemím. Podle něj jsou absolutně nižší náklady na výrobu určitého produktu výsledkem přírodních podmínek a dosaženého stupně ekonomických výhod.“ J.Pipek, (1996)

„Pokud jedna ze zemí má v určité komoditě nižší jednotkové náklady práce než v ostatních zemích, říkáme, že u této komodity má absolutní výhodu.“ V.Benáček,(1997)

„Jaké je řešení za situace, že jeden z partnerů je produktivnější ve výrobě všech produktů? Na tuto otázku odpovídá **D. Ricardo principem komparativních výhod**, vyplývajících nikoli z absolutních, nýbrž z relativních rozdílů v nákladech práce

na jednotlivé výrobky. Méně efektivní země, která má absolutní náklady práce větší u všech výrobců, se bude specializovat na výrobu a export těch produktů, kde je její absolutní nevýhoda nejmenší, v daném případě má ve výrobě tohoto produktu komparativní výhodu. Na druhé straně země, která má u všech výrobců absolutně nižší náklady, se bude specializovat na výrobu a export těch výrobků, kde je její výhoda v nižších nákladech relativně největší.“ J. Pipek, (1996)

„Komparativní výhoda je dána exogenně danými technologickými rozdíly mezi zeměmi a komoditami, které se projevují v odlišných nákladech aktorů na jednotku výroby.“

V. Benáček, (1997)

“**Neoklasická ekonomie**, spadající do období od 70. let 19. století do 30. let 20. století se v teorii mezinárodního obchodu zaměřuje na optimální alokaci zdrojů mezi zeměmi, a to na bázi maximalizace uspokojení spotřebitele při vynaložení co nejnižších nákladů. Na rozdíl od klasiků, kteří vycházejí ze strany nabídky, neoklasikové vycházejí z poptávky jako dominantního činitele mezinárodního směnného poměru. Poptávka se vyjadřuje mezní mírou substituce.“ J. Pipek, (1996)

Dle Kubišty i Benáška „**Teorie mezinárodního obchodu** je v první řadě aparát logického uvažování, kde je nutné znát předpoklady daného modelu a přijmout fakt, že dovození závěrů je více technickým řešením než popisem reálného fungování světa.“

2.2 Obchodní politika, liberalismus, protekcionismus

„**Zahraniční obchod** je možné charakterizovat jako pohyb zboží či služby z území jednoho státu na území státu jiného či dalších. Zboží či služby se během svého pohybu podřizují právním režimům zemí, přes které procházejí, či do kterých jsou určeny. **Mezinárodní obchod** je možné velmi jednoduše charakterizovat jako souhrn zahraničně obchodních aktivit jednotlivých zemí. Adekvátně tomu hovoříme o **zahraničně obchodní politice** a **mezinárodní obchodní politice**.“ E. Kalínská, (2005)

„**Zahraniční obchod** se uskutečňuje prostřednictvím velkého množství jednotlivých obchodních operací. Ty mají řadu individuálních zvláštností, projevujících se ve způsobu navazování obchodních spojení mezi prodávajícím a kupujícím, v podmínkách obchodu a jejich právních zajišťování, v náročnosti vytváření předpokladu pro efektivní uskutečňování těchto transakcí. K těmto předpokladům patří provádění určitých činností, které bezprostředně netvoří součást jednotlivých obchodních operací, a přijímání některých podnikatelských rozhodování, která mají dlouhodobý účinek. Příkladem může být výzkum konjunktury a trhu, rozbor obchodně – politických podmínek, vhodná komunikace

s potencionálními zahraničními odběrateli i dodavateli, výběr vhodných distribučních cest a jejich smluvní zajišťování, volba obchodních partnerů, rozhodování o rozsahu obchodně-technických služeb odběratelům apod.“ H. Machková, (2003)

Kubišta a Benáček se shodují na tomto: „**Mezinárodní obchod** v první řadě představuje *výměnu reprodukovatelných* hmotných statků jedné země s jinými státy, což ji umožňuje překonávat bariéry domácích ekonomických omezení.“

„Z toho vyplývá, že je určitě užitečné rozlišovat obchod podle jeho vztahu k hranicím suverénních zemí. Vliv rozdílného nebo autonomně spravovaného *instituciálního uspořádání* (například cel, daní, legislativy, atd.), existence *národní měny* a zejména existence vlastních subjektů hospodářské politiky, které sledují vlastní cíle vnější a vnitřní rovnováhy v rámci každé země, je okolnost, která nás nutí se na hospodářské vztahy s naším okolím dívat trochu jinak, než na podobné vztahy výměny daného státu.“

V. Benáček, (1997)

„**Mezinárodní obchod** zažívá v současné době prudký rozvoj, který je ovlivněn zejména procesy internacionalizace a globalizace světové ekonomiky a využíváním moderních technologií. Tyto procesy otevírají firmám nové možnosti podnikání a zároveň zvyšují celosvětovou konkurenci.“ H.Machková, (2002)

Kubišta a Dvořák se shodují na následujícím: „Obchod se zahraničím je do značné míry ovlivněn **obchodní politikou** jednotlivých států. Operace v zahraničním obchodu, jejich průběh a podmínky jsou do značné míry předurčovány obchodně-politickým rámcem, ve kterém se uskutečňují. Na některých trzích existuje řada překážek protekcionistického charakteru, které nepříznivě ovlivňují obchodní spolupráci. Může jít například o celní zatížení, množstevní omezení dovozu či vývozu, nutnost opatřování dovozních či vývozních licencí, omezení v oblasti devizového režimu, překážky ve formě technických standardů a norem apod. Překonávání obchodně politických bariér ztěžuje obchod a často modifikuje způsob, jak podniky na trhy vstupují a jak utvářejí podmínky jednotlivých obchodů. Na druhé straně některá opatření na podporu vývozu, k nimž patří například poskytování určitých služeb podnikatelům, úvěrování vývozu a pojišťování rizik se státní podporou, přímé subvencování vývozu, ale i diplomatická jednání týkající se obchodních vztahů, mohou provádění obchodních operací usnadňovat.“

„Otevřenost národního hospodářství spočívá v jeho zapojení do mezinárodních ekonomických vztahů, které jsou představovány pohybem statků, služeb, výrobních faktorů a finančních aktiv mezi rezidenty různých národních ekonomik.“

Specializace výrobců v mezinárodním měřítku a na ní založená struktura mezinárodního obchodu se statky je podmíněna rozdílnými výrobními podmínkami jednotlivých producentů v jednotlivých národních ekonomikách. Zvýšením efektivity výroby, kdy se stejným množstvím výrobních faktorů je celkově vytvářen vyšší produkt než před mezinárodní specializací, se zvyšují spotřební možnosti – tzv. přínosy z obchodu. Tyto jsou podmíněny rozdělením výrobních faktorů mezi odvětvími v každé zemi na základě mezinárodního srovnání výrobních nákladů. Produktivnější ekonomiky, resp. odvětví pak realizují tzv. absolutní výhodu, nebo na základě relativně (na základě mezinárodního srovnání) nižších nákladů ve srovnání s jinou ekonomikou, resp. odvětvím, tzv. komparativní výhodu.“ J. Hladký, (1997)

Kubišta a Dvořák se shodují na této definici Mezinárodní obchodní politiky. „**Mezinárodní obchodní politika** je soubor aktivit státu, kterými cílevědomě působí na zahraniční obchod své země, a to zejména cestou obchodněpolitických nástrojů uplatňovaných ve vztazích k vlastním podnikatelským subjektům a ve vztazích ke třetím zemím. Tyto aktivity jsou ovlivňovány řadou zmíněných faktorů objektivní a subjektivní povahy. Míra jejich působení na ekonomiku daného státu tak do značné míry determinuje orientaci jeho obchodní politiky, kterou pak lze charakterizovat převážně liberální či převážně protekcionistickou.“ V. Kubišta, (1999)

„**Mezinárodní obchodní politiku** je možné charakterizovat jako souhrn zahraničně obchodních politik států, jejich vzájemné souvislosti, vazby a závislosti.“

E. Kalínská, (2005)

„V průběhu historického vývoje se prosadily **dva hlavní směry zahraničně obchodní politiky** – liberalistický a protekcionistický. Na tomto místě je vhodné připomenout, že v čisté podobě nebyl uplatňován ani jeden směr. V praxi se většinou prosazovaly více méně smíšené přístupy – s převažujícími prvky buď protekcionismu, či liberalismu.“ E. Kalínská, (2005)

„**Liberalismus** je chápán v oblasti obchodní politiky jako směr, při němž jsou více či méně rychle odstraňovány překážky obchodu a trh je otevírán s cílem umožnit volný pohyb zboží. Otevírání trhu vede ke zvýšení konkurence, která na jedné straně snižuje ceny, přináší zisky spotřebitelům, působí protiinflačně, vede k posílení cenové stability a celkově ovlivňuje i strukturu výroby v daném státě.“

„**Ochranářství** zdůrazňuje zranitelnost ekonomiky a důsledky z toho plynoucí. Otevírání trhu zahraniční konkurenci může s sebou přinést oslabení a likvidaci domácích výrobních odvětví, růst nezaměstnanosti, a tím i mandatorních výdajů státního rozpočtu

apod. Liberálnímu pojetí je pak vytýkáno, že s rostoucím otevíráním trhu se zvyšuje míra závislosti na dovozech, čímž se prohlubuje makroekonomická zranitelnost ekonomiky.“

V. Kubišta, (1999)

„**Společná obchodní politika EU** je charakterizována jako cesta k dosažení cílů EU: harmonický rozvoj všech ekonomických aktivit při respektování životního prostředí, ekonomické a sociální kohese členských zemí, zvyšování životní úrovně a dodržování solidarity členských států.“ B.Plchová, (2001)

„**Obchodní politika** je celkovým souborem aktivit státu, kterými se snaží ovlivnit zahraniční obchod. Každý stát je při tvorbě své obchodní politiky ovlivňován faktory, které determinují její konečnou podobu, přičemž jednotlivé faktory mohou mít u různých zemí odlišnou sílu a zároveň se může jejich působení prolínat. Mezi hlavní takové faktory patří: teritoriální postavení státu, hospodářské a politické vazby státu, ekonomická úroveň státu, jeho ekonomický rozměr a hospodářská politika vlády.“

H.Machková, (2002)

„**Vnější obchodní politika** reguluje toky výrobků a služeb, které přecházejí hranice dané ekonomiky.“

„**Vnější měnová politika** reguluje navíc i toky kapitálu, které tyto hranice přecházejí.“

Regulace uvedených toků se promítá do platební bilance dané země. Tuto bilanci si vláda snaží udržovat z dlouhodobého hlediska vyrovnanou. „**Platební bilance** je systematický statistický záznam všech ekonomických transakcí, které byly uskutečněny mezi devizovými tuzemci a devizovými cizozemci, za určité zvolené časové období.“

J. Hladký, (1997)

„**Zahraněční obchod** České republiky prodělal zásadní strukturální změny v první polovině devadesátých let jako důsledek politické a hospodářské reorientace. V poměrně krátké době se uskutečnily systémové změny českého zahraničního obchodu. Rozhodujícími obchodními partnery jsou dnes vyspělé země s tržní ekonomikou, především pak členské země EU. Vysoce na prvním místě je náš soused, Německo, následované Slovenskem a Rakouskem. Obchod se zeměmi s tranzitivní ekonomikou a rozvojovými zeměmi neustále klesá. Tak radikální změny a určitá jednostrannost s rostoucí závislostí se mohou ukázat pro naši ekonomiku nevýhodné.“

„V období hospodářské destabilizace došlo k rychlému růstu dovozů a pasivního salda obchodní bilance. V následujících letech se pasivum snižovalo vlivem zrychleného růstu vývozu. Růst cen ropy v posledním období však uvedený trend negativně narušuje. Ve zbožové struktuře se zvyšovala váha zpracovatelských výrobků při četných

strukturálních pohybech. Nepříznivý vývoj zaznamenal po celé sledované období agrární obchod, sstoje a dopravní prostředky pak v první polovině devadesátých let. K příznivému obratu v podobě sníženého pasiva bilance dovozu a vývozu strojů a dopravních prostředků došlo do roku 1997.“ O. Mesároš, (2000)

„**Strategická rozhodování podniků**, cílevědomě zaměřených na zahraniční obchod, se týkají zejména těchto otázek:

- které zahraniční trhy pro své podnikatelské aktivity zvolí
- jakou formou budou na tyto trhy vstupovat
- jaké výrobky budou na zahraničních trzích nabízet či nakupovat
- jak budou výrobky na těchto trzích distribuovat
- na jaké segmenty trhu se budou na zahraničních trzích orientovat
- jaké způsoby komunikace se zahraničním trhem budou používat
- jakou cenovou politiku budou podniky na jednotlivých trzích volit
- s kterými domácími a zahraničními firmami budou při obchodování se zahraničním spolupracovat apod.

Na základě tohoto výzkumu získává podnik informace o celkovém podnikatelském prostředí daného teritoria, o jeho makroekonomické a politické situaci, hospodářské politice státu, o jeho sociálních a kulturních zvláštностech apod. Podle vlastní podnikatelské orientace firmy získávají informace o hlavních konkurentech, o vztahu nabídky a poptávky, o potencionálních distribučních cestách, o obchodních partnerech, o cenovém vývoji, o výši nákladů a dalších podmínkách, které využívají ve své obchodní politice. Podmínky na zahraničních trzích mohou být velmi proměnlivé, a proto je pro úspěšnost obchodní práce nezbytné poznatky o zpracovávaných trzích soustavně aktualizovat.“ H. Machková, (2003)

2.3 Vývoz, dovoz, nástroje obchodní politiky

„Po vstupu České republiky do Evropské unie je zahraniční obchod ČR souhrnem vnitroujního obchodu (tj. obchodu se členskými státy EU) a obchodu se třetími zeměmi. Statistika zahraničního obchodu je založena na dvou systémech sběru dat: Intrastat sleduje pohyb zboží uvnitř Společenství (příjetí a odeslání zboží z/do států EU) a Extrastat sleduje obchod s nečlenskými státy EU (dovoz a vývoz zboží z/do třetích zemí).“

„**Vývoz** vyjadřuje hodnotu odeslaného zboží do zahraničí, které přestoupilo státní hranici za účelem jeho trvalého nebo dočasného ponechání v zahraničí. Celkový vývoz se tak skládá z odeslání do států EU a vývozu do třetích zemí.“ www.czsu.cz

„**Dovoz** vyjadřuje hodnotu zboží přijatého ze zahraničí, které přestoupilo státní hranici za účelem jeho trvalého nebo dočasného ponechání v tuzemsku. Celkový dovoz se tak skládá z přijetí ze států EU a dovozu ze třetích zemí.“ www.czsu.cz

„**Vývozy** jsou odvozeny od poptávky zahraničních subjektů po zboží a službách vyrobených subjekty domácí země. Skutečnou hodnotu prodejů firem domácí země do ostatních zemí, tj. exportní poptávku po doma vyrobeném zboží a službách, ovlivňuje řada faktorů. Jedná se zejména o:

- zahraniční důchod
- poměr cenové hladiny v zahraničí k cenové hladině domácí
- nominální devizový kurz
- vládní podpory či restrikce vývozu
- spotřebitelské preference aj.

Dovozy jsou částí důchodu vynaloženého subjekty domácí země, která není vynaložena na zboží a služby vyrobené v domácí ekonomice (nepodílejí se na vytváření důchodů domácí země), ale tvoří důchod subjektů cizích zemí. Dovozy zboží a služeb domácí země z ostatních zemí světa jsou závislé na:

- úrovni domácího důchodu
- poměru cenové hladiny domácího zboží a služeb a zahraniční cenové hladiny
- nominálním devizovém kurzu
- obchodních omezeních (cla, dovozní přírážky,...)
- spotřebitelských preferencích aj.

S rostoucím důchodem domácí země se dovozy zvyšují a naopak.“ M. Jílek, (2002)

Dvořák a Machková se shodují na tomto:

„**Nástroje (opatření) používané pro realizaci obchodní politiky** lze dělit do několika různých skupin, přičemž základní je dělení na smluvní nástroje obchodní politiky.

Smluvní nástroje obchodní politiky opírají svůj základ o mezinárodní smlouvy, které stát zavazují k realizaci určitého obchodního systému. Mezinárodní smlouvy mohou mít charakter dvoustranný (bilaterální), vícestranný (plilaterální) či mnohostranný (multilaterální)

Autonomní nástroje obchodní politiky na rozdíl od smluvních nástrojů se jejich uplatnění neodvíjí ani od dvoustranných, vícestranných či mnohostranných smluv, nýbrž je plně v kompetenci jednotlivých zemí. Možnosti uplatňování autonomních nástrojů jsou

však v dnešní době minimální, poněvadž rozhodující část obchodní výměny se realizuje prostřednictvím smluvních nástrojů obchodní politiky. Například Česká republika realizuje skoro 95% své obchodní výměny prostřednictvím smluvních nástrojů obchodní politiky.

Smluvní i autonomní nástroje obchodní politiky posléze v praxi nabývají konkrétní podobu tarifních či netarifních nástrojů obchodní politiky.

Za **tarifní nástroje** jsou považována cla, což jsou dávky vybírané při přechodu zboží přes hranice daného celního území. Cla je možno dělit do tří skupin:

- Podle účelu: fiskální (představují příjem do státního rozpočtu), ochranná (ochrana domácí produkce), prohibitivní (extrémně vysoká, jejichž účelem je znemožnit dovoz), skleníková cla (ochrana konkrétního odvětví, například rozvíjejícího se odvětví, restrukturalizovaného odvětví), odvetná cla (představují opatření vůči druhé zemi), negociační cla (vytvářejí vyjednávací pozici), diferenční cla (jsou používána pro zvýhodnění dopravy), kontingentní cla (jedná se o nižší cla než aplikovatelná, jsou platná po určitou dobu), preferenční cla (používají je integrační seskupení)
- Podle pohybu zboží: dovozní (nejpoužívanější), vývozní (používají se v praxi minimálně) a tranzitní cla (v řadě zemí byla nahrazena např. dálničními poplatky)
- Podle způsobu výběru: cla valorická (jsou stanovena jako % z celní hodnoty zboží a jsou nejpoužívanější), specifická cla (jsou stanovena jako pevná částka za fyzickou jednotku), diferencovaná, smíšená cla (diferencované kalorické clo je vyměřováno z celní hodnoty zboží s ohledem na situaci na domácím trhu, diferencované specifické clo je vyměřováno z jednotky zboží s odstupňováním podle jeho ceny.)

Netarifní nástroje obchodní politiky nabývají v současném mezinárodním obchodu různých forem. Jedná se třeba o dovozní přírážku (částka stanovená jako % z celní hodnoty zboží), dovozní depozitum (částka složená bezúročně ve stanovené výši a na stanovenou dobu, po jejímž uplynutí je vrácena), množstevní omezení (kvóta, po jejím vyčerpání je dovoz dané komodity zakázán), minimální cenu (spodní hranice ceny dováženého výrobku), vyrovnávací clo (dávka vybíraná z dovozu subvencovaných výrobků) a antidumpingové clo (dávka vybíraná z dovozu dumpingových výrobků“.

H.Machková, (2002)

Stejně nástroje obchodní politiky uvádí i E. Kalínská, (2005)

„**Proexportní nástroje** obchodní politiky slouží k podpoře domácího exportu a mají nejčastěji podobu zvýhodněného financování exportu (např. Česká exportní banka),

pojišťování rizik souvisejících s exportem (např. Exportní garanční pojišťovací společnost) a poskytování teritoriálních a komoditních informací a marketingové podpory (CzechTrade).“ H.Machková, (2002)

3. CÍL PRÁCE A METODIKA

3.1 Cíl práce

Hlavní cílem diplomové práce je zhodnocení vývoje obchodní výměny mezi Českou republikou a Španělskem z hlediska vývoje dovozu, vývozu, celkového obratu a salda obchodní bilance v letech 1993-2005. Dílčí cíle se zabývají problematikou zahraničního obchodu z hlediska komoditní struktury vývozu, dovozu, ekonomickou spoluprací a investičním klimatem. Také je zmíněna oblast podpory exportu jako je CzechTrade, CzechInvest. Tato práce je situována do časového horizontu od roku 1993 do 2005.

3.2 Metodický postup

1. získávání informací

Informace pro mou diplomovou práci jsou získány v knihovnách, dalším nepostradatelným zdrojem je internet, zejména možnosti webových stránek ministerstva průmyslu a obchodu, českého statistického úřadu k rychlému způsobu získávání údajů o teritoriální i komoditní struktuře zahraničního obchodu. Dále byla přínosná návštěva CzechTrade, CzechInvest, EGAPu, České exportní banky, Generálního ředitelství cel, Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva zahraničních věcí a Velvyslanectví Španělského království.

2. prostudování získaných materiálů, následné setřídění a analýza dat

3. finální úprava diplomové práce

Při hodnocení vývoje zahraničního obchodu vycházím nejprve z celkové úrovně a poté se soustředím na detailnější strukturální analýzu. Strukturální analýza představuje nejen teritoriální zaměření zahraničního obchodu, ale i komoditní strukturu. Uvádím tedy přehled jednotlivých komodit, které se nejvíce podílejí na vývozu ČR do Španělska a zároveň těch, které se nejvíce podílejí na dovozu ze Španělska do ČR.

U komoditních struktur používám zbožíovou klasifikaci SITC (STANDARD INTERNATIONAL TRADE CLASIFICACION) publikovanou OSN, která rozděluje obchodované zboží do 10 tříd označených 0 až 9.

4. ŠPANĚLSKÉ KRÁLOVSTVÍ

4.1 Charakteristika

Španělské království, oficiální název Reino de España leží na Pyrenejském poloostrově. Španělsko je tvořeno 17 autonomními oblastmi složenými z 52 provincií (47 na Iberském poloostrově, 1 na Baleárských ostrovech, 2 na Kanárských ostrovech) a 2 enklávami Ceuta a Melilla na marockém pobřeží, které mají statut autonomních měst. Celková rozloha včetně ostrovů činí 504.782 km². Počet obyvatel je 42,717 mil., z toho je 3,1 miliónu situováno v hlavním městě Madrid.

Peněžní jednotka: Euro, dělí se na 100 centimů (společná peněžní jednotka pro země Evropské měnové unie, do níž Španělsko patří). Byla zavedena do oběhu začátkem roku 2002. Původní národní peněžní jednotka španělská peseta (Pta) byla stažena z oběhu 28. února 2002. Nyní je Euro jediná měna v peněžním oběhu ve Španělsku.

Úředními jazyky jsou španělština (na celém území Španělska) + katalánština (Katalánie a Baleárské ostrovy), galicijština (Galicie), valencijština (Valencijský region), baskičtina (Baskicko a některé oblasti Navarry).

Španělsko je konstituční monarchií. Hlavou státu je král Juan Carlos I., který sehrál důležitou roli v transformaci Španělska na demokratické upořádání.

Obyvatelstvo hromadně schválilo španělskou Ústavu 6. prosince 1978. Tato Ústava přestavuje symbol transformace španělského politického systému z tehdejšího autoritativního režimu na parlamentní demokracii. Ústava hraje významnou roli pro přesun moci z centrální vlády na regiony. Španělsko se tak přeměnilo z jednoho z nejcentralizovanějších států v Evropě na jeden z nejdecentralizovanějších. Ústava umožnila, aby se ve Španělsku ustavil vskutku demokratický a ústavní systém, založený na účtě k základním hodnotám zahrnujícím širokou škálu práv a svobod. Španělský lid si 6. prosince 2003 připomněl 25. výročí působení své Ústavy.

Vnitropolitickou charakteristiku ve Španělsku představují tři hlavní politické strany, a to zejména Španělská socialistická dělnická strana (PSOE), Lidová strana (PP), Sjednocená levice (IU).

Španělsko je členem všech významných mezinárodních organizací, základem jeho multilaterální zahraniční politiky je účast v EU, NATO a OSN, dále mezi důležité patří OECD, WTO, Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj (IBDR), Mezinárodní měnový fond (IMF), Západoevropská unie (WEU), Rada Evropy.

Ekonomickou strukturu této rozvinuté země tvoří zejména sektor služeb, následovaný průmyslem, největší měrou přispívá k tvorbě HDP. Tyto dva sektory společně vytváří více jak 90% španělského HDP. Zemědělství a rybolov zaznamenaly znatelný pokles, zatímco stavebnictví zrychlilo svůj růst. Španělsko je dynamickou zemí s vysokou mírou hospodářského růstu, to je více než jiné industrializované země i než průměr Evropské unie.

Vstup Španělska do **Evropské unie** v roce **1986** a vytvoření jednotného evropského trhu v roce 1993 byly rozhodující momenty pro rozvoj země. Společný hospodářský prostor umožnil vytvoření prostředí volného obchodu zboží a služeb a svobodu pohybu osob a kapitálu, což pro Španělsko znamenalo větší integraci s ostatními členskými zeměmi. Roli Španělska při jeho předsednictví v Evropské unii v roce **2002** poznamenal jeden milník: v Madridu byl schválen finální kalendář pro měnovou integraci členských států a **přijetí Eura** jako společné evropské měny.

Podle zprávy o španělském hospodářství pro rok 2004 vypracované MMF, je Španělsko zemí s nejstabilnějším tempem obnovy v eurozóně. Zatímco hospodářský růst v evropských ekonomikách ochabuje, ve Španělsku se ukázal být trvalý a neobvykle bohatý na vytváření nových pracovních míst. Zároveň stále postupovalo reálně přibližování se EU. Příčiny odpovídají fiskální politice orientované na stabilitu (řídící se jak **Paktem stability a hospodářského růstu eurozóny**, tak vlastním **zákonem o rozpočtové stabilitě** ve Španělsku), a zavedení strukturálních reforem. Od druhé poloviny devadesátých let pak došlo k intenzivnímu poklesu úrokových sazeb. Kromě toho začlenění Španělska do Evropského společenství znamenalo pro tuto zemi velké pozitivní saldo z evropských fondů. Oba dva faktory daly trvalý impuls agregátní poptávce, která přispěla velkou měrou k vysokému španělskému hospodářskému růstu. Projekt Evropské hospodářské a měnové unie uvedl Španělsko do neopakovatelného procesu, který vedl ke znásobení přínosů hospodářské politiky.

4.2 Zahraniční sektor

Od vstupu do Evropské unie se španělský **zahraniční obchod velice rozvinul**. Vývoz vzrostl více než světový průměr a Španělsko se ocitlo na mezinárodním poli v odlišné pozici.

Po hluboké restrukturalizaci v posledním desetiletí zaznamenal průmysl vysoký nárůst obchodní výměny, především na evropském trhu. Téměř 40% španělského vývozu jsou

průmyslové výrobky s vysokou přidanou hodnotou, což demonstruje dobré období, kterým prochází španělské hospodářství, a široké využití vyspělých technologií.

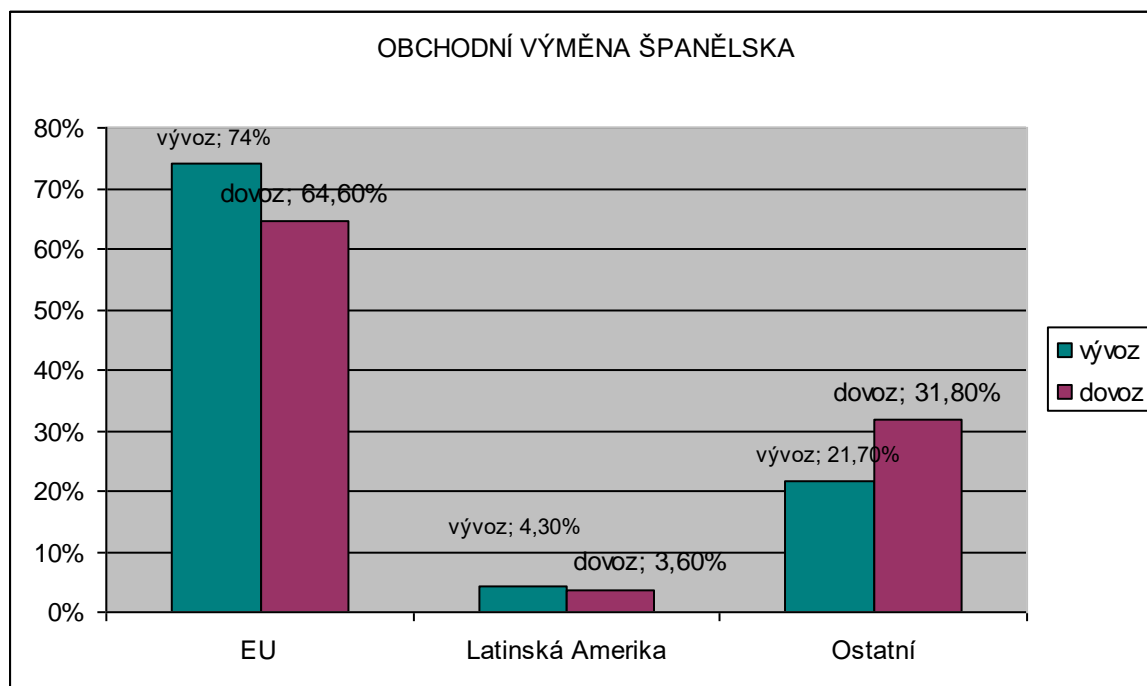
Obchodní výměna Španělska se odehrává především s EU (74% vývozu, 64,6% dovozů); následovanou Latinskou Amerikou (4,3% vývozu, 3,6% dovozů).

Tabulka 1: Obchodní výměna Španělska

	vývoz	dovoz
EU	74%	64,60%
Latinská Amerika	4,30%	3,60%
Ostatní	21,70%	31,80%

zdroj: Pulsus – ekonomický časopis pro mezinárodní obchod, Španělsko Příklad progresivní ekonomiky, listopad 2005

Graf 1: Obchodní výměna Španělska

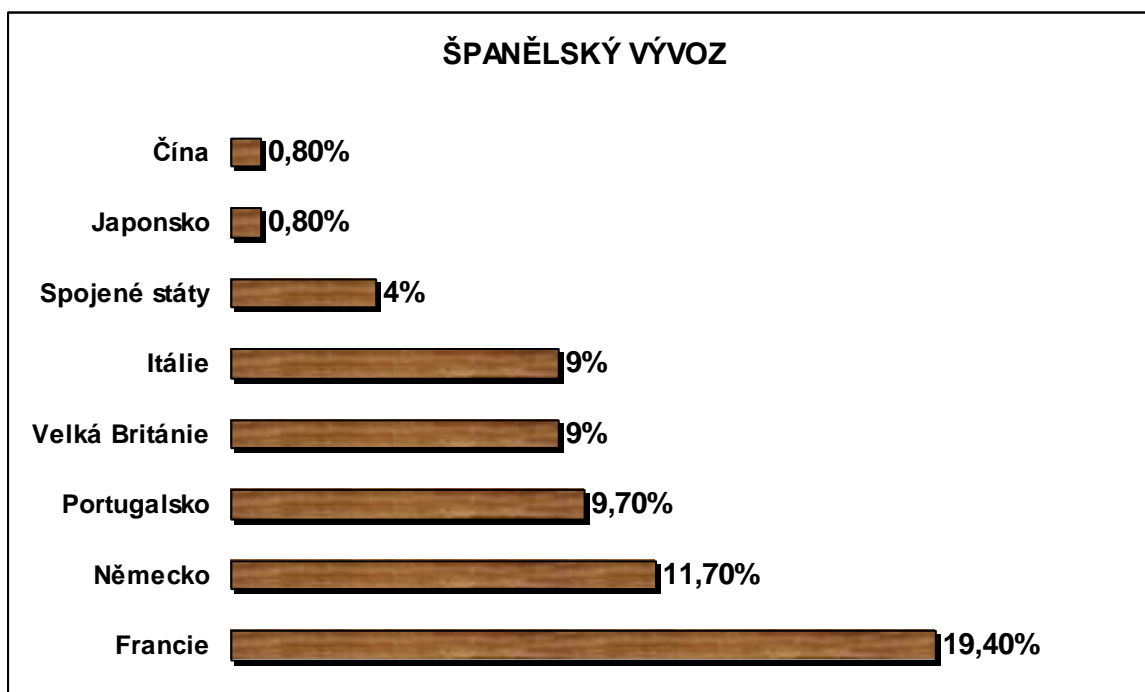
zdroj: Pulsus – ekonomický časopis pro mezinárodní obchod, Španělsko Příklad progresivní ekonomiky, listopad 2005

Tabulka 2: Španělský vývoz

Francie	19,4%
Německo	11,7%
Portugalsko	9,7%
Velká Británie	9%
Itálie	9%
Spojené státy	4%
Japonsko	0,8%
Čína	0,8%

zdroj: Pulsus – ekonomický časopis pro mezinárodní obchod, Španělsko Příklad progresivní ekonomiky, listopad 2005

Graf 2: Španělský export

zdroj: Pulsus – ekonomický časopis pro mezinárodní obchod, Španělsko Příklad progresivní ekonomiky, listopad 2005

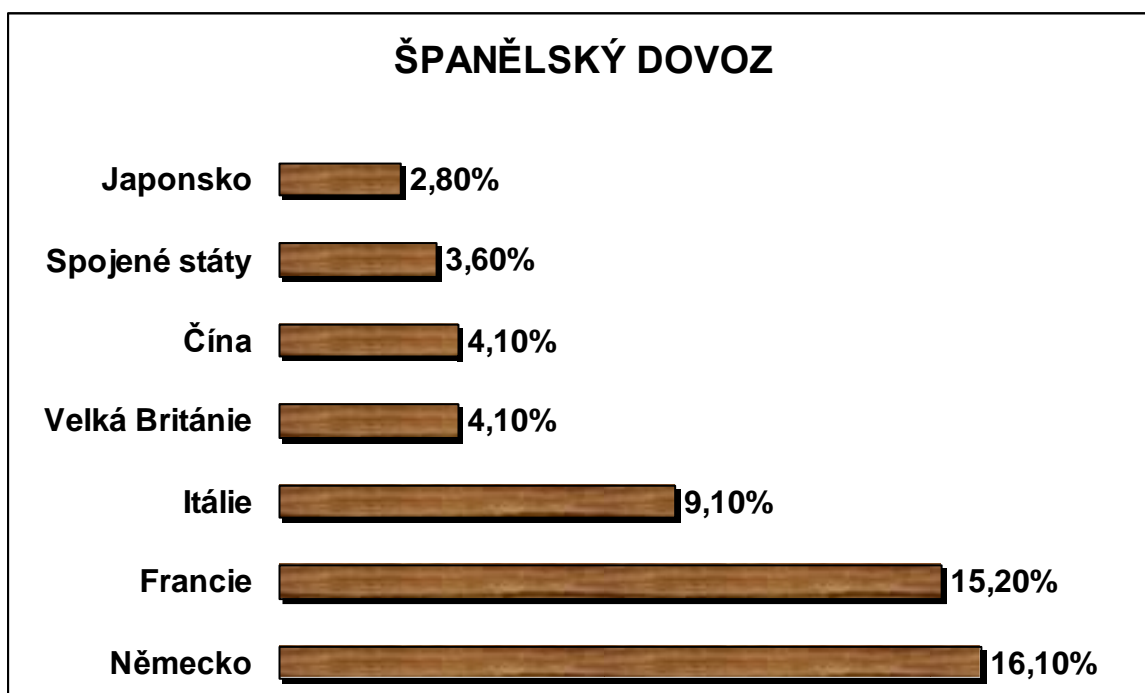
Z grafu vidíme, že Španělský vývoz je soustředěn nejvíce do Francie a hned poté následuje Německo. Česká republika stojí na 25. místě (za rok 2005).

Tabulka 3: Španělský dovoz

Německo	16,1%
Francie	15,2%
Itálie	9,1%
Velká Británie	4,1%
Čína	4,1%
Spojené státy	3,6%
Japonsko	2,8%

zdroj: Pulsus – ekonomický časopis pro mezinárodní obchod, Španělsko Příklad progresivní ekonomiky, listopad 2005

Graf 3: Španělský import

zdroj: Pulsus – ekonomický časopis pro mezinárodní obchod, Španělsko Příklad progresivní ekonomiky, listopad 2005

Dle grafu nejvýznamnějším španělským importérem je Německo a těsně za ním následuje Francie.

Z nejvýznamnějších českých exportérů do Španělska lze jmenovat tyto:

Tabulka 4: Čeští exportéři do Španělska

Škoda, a.s., Mladá Boleslav
Škoda Energo
Barum Continental, s.r.o., Otrokovice
Nová Huť, a. s., Ostrava
Kaučuk, a.s. Kralupy n. Vltavou
Autopal s.r.o.
Bohemia Crystalex Trading
Robert Bosch
Spolana Neratovice
Velveta a.s.
Vertex a.s.
Mitas a.s.
Elektroporcelán Louny
Ravak Ibérica
Tescoma
Fatra Napajedla
TOS Vansdorf
TOS Čelákovice
ZPS Vsetín
Intos Žebrák
OSO Olomouc
Praha Music Export

zdroj: www.businessinfo.cz

Většina podniků zakládaných španělskými partnery v ČR jsou buď 100% španělské přímé investice, nebo investice do portfolia. Z důležitých španělských investic v ČR lze zmínit podniky Irausa Bohemia (komponenty pro automobilový průmysl), Gamex (plastové obaly pro potravinářský průmysl) - investice firmy Viscofán, Linasa (čisticí prostředky/detergenty), Copreci z Grupo MCC (elektronické komponenty), Union Fenosa Acex - energetika, Cicautxo - gumárenský průmysl, ESSA (Estampaciones Sabadel - lisované autodíly atd.). Menší společné podniky prozatím vznikají v oblasti služeb, t.j. cestovním ruchem, mezinárodní dopravě a obchodu.

Za nejvýznamnější česko-španělskou fúzi lze pak považovat kapitálový vstup renomované španělské stavební společnosti OHL Madrid (Obrascón-Huarte-Lain) do skupiny firem ovládaných konsorciem ŽS Brno - Uherský Ostroh.

Španělsko zaznamenává ztrátu zahraniční konkurenceschopnosti, způsobenou vysokými cenami ropy a tvrdou konkurencí rozvojových zemí jako je Čína, která zasahuje mimořádným způsobem do odvětví španělského zpracovatelského průmyslu jako jsou textil, zpracování kůže, výroba porcelánu, nebo jako jsou země z východní Evropy, které způsobují ztráty v odvětví dopravy. Deficit španělského mezinárodního obchodu vzrostl o 36% na 36 373 milionů euro, sumu, která představuje 4,04% HDP a která je novým historickým maximem. Díky nevyhnutelné obchodní nerovnováze hrozí, že Španělsko bude zemí s největším deficitem zahraničního obchodu na světě včetně Spojených států a naplní se tak pesimistické předpovědi Evropské komise.

4.3 Struktura ekonomiky

Struktura španělské ekonomiky je typická pro industrializovanou zemi. 14,4% španělského HDP je tvořeno průmyslovými odvětvími. Počet ekonomicky aktivních obyvatel činil v roce 2004 v tomto sektoru 3,1 milionů (o 0,8% méně než v roce 2003). Podle údajů Instituto Nacional de Estadística (INE, národní statistický úřad) bylo během loňského roku dosaženo oživení ve všech odvětvích (vyjma stavebnictví).

Od roku 1994 je výkonnost španělské ekonomiky charakterizována intenzivní dynamikou, s vyššími mírami **růstu**, než činí průměr Evropské unie. Od jeho přijetí do EU se zvýšila technologický inovace a restrukturalizace španělského průmyslu, která měla za cíl zvýšit konkurenceschopnost španělských podniků na mezinárodním poli.

Podle údajů národního účetnictví představuje sektor služeb 50% HDP a 43% ekonomicky aktivních obyvatel. V zahrnutých odvětvích je téměř 70% přidané hodnoty vytvářeno tržními službami.

V současnosti se jedná o rostoucí odvětví a všechny jeho segmenty k tomu přispívají. V prvním čtvrtletí 2005 vykázal největší rozvoj obor informačních a komunikačních technologií (8,7%), následován cestovním ruchem (7,5%), obchodem (5,4%), podnikovými službami (4,2%) a dopravou.

4.4 Celní režim

Španělsko přistoupilo k Všeobecné dohodě o obchodu a clech v roce 1963. V prosinci 1994 Španělsko ratifikovalo přistoupení k závěrečnému aktu Uruguayského kola jednání GATT podepsaném v Marakéši.

Na území Španělska jsou účinné tři různé skupiny celních předpisů. Celní předpisy Evropské unie platí na španělské pevnině a Baleárských ostrovech. Kanárské ostrovy nejsou plnoprávným členem EU. Dovozní režim pro enklávy Ceuta a Melilla je odchylný neboť jsou považovány na území ležící mimo celní území Evropské unie, takže dovozy nepodléhají kvótám ani celním sazbám platným v Evropské Unii.

Spotřební daň je upravena zákonem 38/1992 a vztahuje se zejména na alkohol a alkoholické nápoje, pivo, paliva a zpracovaný tabák. Spotřební daň se všeobecně nevyměřuje na Kanárských ostrovech, Ceutě a Melile. Nicméně na Kanárských ostrovech se platí daň za alkohol a pivo a v Ceutě a Melile zase daň za zpracovaný tabák. Na pevnině se ve Španělsku platí 12% daň za nákup určitých druhů vozidel (osobních apod.), na Kanárských ostrovech 11% a 0% v Ceutě a Melile, avšak u vozidel s obsahem motoru od 1.600 kubických centimetrů, nebo 1.910 kubických centimetrů diesel je daň na pevnině jen 7% a na Kanárských ostrovech 6%.

Celní sazby uvalované na dovozy ze zemí, které nejsou členskými státy EU jsou celní sazby obsažené ve společném celním sazebníku EU. Harmonizovaný systém klasifikace zboží a vnější tarify EU jsou ve Španělsku v platnosti od roku 1987.

Španělsko podepsalo Kodex o antidumpingových a vyrovnávacích clech v rámci GATT. Prostřednictvím Antidumpingového výboru EU penalizuje výrobky dovážené za nižší než obvyklé ceny které způsobují problémy domácímu průmyslu.

4.5 Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu

V souvislosti s integrací ČR do Evropské unie byla předmětná problematika zjednodušena a podléhá komunitárním normám.

4.6 Ochrana domácího trhu

U netarifních technických překážek dovozu lze konstatovat, že Španělsko nevytváří dodatečně překážky dovozům a solidně plní závazky převzaté EU v rámci mnohostranných obchodních jednání Světové obchodní organizace (WTO). Každoročně spolu se zákonem o státním rozpočtu vychází tzv. doprovodný zákon aktualizující nebo zavádějící

zpoplatnění některých správních úkonů. Technická a administrativní opatření chránící domácí trh jsou na srovnatelné úrovni s ostatními státy EU.

4.7 Zóny volného obchodu

Přístavy města Barcelony, Cádizu a Viga se těší statutu volných zón od vydání Královského dekretu z r. 1929 a novely zákona 1296/1986. Od dubna 1998 byl tento statut přiznán též Kanárským ostrovům /Puerto de la Luz a Las Palmas/. Pro speditéry z nekomunitárních zemí je aplikován specifický celní režim, který představuje některé celní výhody, jako např. bezcelní dovoz v omezeném rozsahu, dovoz v rámci aktivního zušlechťovacího styku, transformace zboží pod celní kontrolou, dočasný dovoz zboží na celní záznam apod. V přístavech je možno dále využít bezcelního skladování, balení, úprav zboží ve vymezeném rozsahu apod. Formality pro vstup zboží do prostoru mimo volnou zónu jsou stejné jako při běžném dovozu zboží.

5. VÝVOJ ZAHRANIČNÍHO OBCHODU OD ROKU 1993

5.1 Hlavní změny v zahraničním obchodu České republiky

Teritoriální struktura: dominují země Evropské unie

V tomto období se významně změnilo teritoriální rozložení českého vývozu. České firmy se stále více soustřeďují na trhy zemí Evropské unie, které jim od roku 1993 otevřely nové možnosti, ale možná až příliš lehkomyšlně opustily teritorium Ruska i trhy v rozvojových zemích. Podíl vývozu do zemí s vyspělou tržní ekonomikou se od roku 1993 v rámci českého exportu zvýšil.

Zatímco vývozy z ČR vzrostly celkově na trojnásobek v porovnání roku 1993 a 2002, vývoz ČR do zemí Evropské unie za stejné období vzrostl téměř čtyřnásobně. Zatímco v roce 1993 jsme do EU vyváželi zboží a služby za 222,3 miliardy Kč, v roce 2002 objem exportu dosáhl již 858,6 miliardy Kč. Klíčovou roli hraje s více než 90 miliony spotřebitelů trh sousední Spolkové republiky Německo, která je zároveň trhem, na kterém čeští vývozcí „testují síly“ a přes který vstupují do dalších zemí EU.

Komoditní struktura: vývoz českého strojírenství a automobilů od roku 1993

Významnou proměnou prošla komoditní struktura českého vývozu. Vývoz českého strojírenství se od roku 1993 zpětinasobil. Zatímco v roce 1993 se strojírenství podílelo na českém vývozu 29%, v roce 2002 to bylo již téměř 50%. Nejvíce se na růstu vývozu podílela silniční vozidla navýšením na 15,8% celkového vývozu (zejména automobilka Škoda), kancelářské stroje a zařízení k automatickému zpracování dat. K růstu významně přispěla také elektrická zařízení a vybavení pro průmysl.

Přes 70% českého zahraničního obchodu se realizuje v euru, 10% v koruně

Společně s přeorientováním českého vývozu na země EU se změnila také měna, ve které se odehrává český zahraniční obchod. Zatímco v roce 1993 se pětina vývozu odehrávala v amerických dolarech a přibližně 35% v DEM, spolu se zavedením hotovostní podoby eura se podíl obchodů v této měně zvýšil na 68% v oblasti exportu a na 64% v oblasti importu. Zajímavé je, že k výraznému požívání eura v českém zahraničním obchodě došlo teprve v roce 2002, po uvedení jeho hotovostní podoby.

Pokles podílu použití dolaru v českém exportu z cca 22% v roce 1993 na cca 15% v roce 2002 souvisí částečně s opuštěním východních trhů, kde se obchody odehrávaly

často právě v dolarech. Od zavedení směnitelnosti se postupně k 10% využívanosti „probojovala“ česká koruna.

Počet exportérů vzrostl za deset let o více jak 11 tisíc, velikost exportujících firem pozvolna roste

Pro český vývoz je životně důležité zastoupení středně velkých exportujících firem, které dokážou udržet stabilitu vývozu i v situaci recese na domácím či okolních trzích. Význam vyvážené velikosti exportujících firem ukázalo i ekonomické oslabení v zemích EU, které na naše vývozce dopadlo. Počet vývozců se mezi roky 2001 a 2002 snížil.

5.2 Zahraniční vývojové trendy zahraničního obchodu České republiky

Zahraniční obchod České republiky od roku 1993 se vyvíjel v poměrně nejednoduchých podmínkách, jak vnitřního, tak vnějšího charakteru.

Osou vnitřního ekonomického vývoje, zejména v prvních letech dekády, byly zásadní systémové změny v oblasti vlastnických vztahů a regulace hospodářství které měnily centrálně řízené hospodářství na tržní ekonomiku, a které se plně dotýkaly i oblasti zahraničního obchodu, jak vlastnickou a organizační proměnou, tak zejména jeho liberalizací.

Zahraniční obchod České republiky se rozvíjel poměrně dynamicky. Úzkým místem kvalitativní stránky tohoto vývoje však byla trvale nižší účast vývozu než dovozu na obratu českého zahraničního obchodu, která způsobila pasivní obchodní bilanci ve všech letech sledované dekády.

V teritoriální struktuře se ve **vývozu** za šetřené období výrazně posílilo postavení zemí s vyspělou ekonomikou (zejména zemí Evropské unie). Všechny ostatní hlavní skupiny zemí naopak podílově svoje postavení v českém vývozu postupně, až na ojedinělé výjimky, oslabovaly.

Rovněž v českém **dovoze** posílila v průběhu sledovaných let podílová účast zemí s vyspělou ekonomikou, ale i rozvojových zemí a mimoevropských zemí s přechodovou a státní ekonomikou. Jediná z hlavních skupin zemí – skupina evropských zemí s přechodovou ekonomikou - snížila ve sledované dekádě svůj podíl na českém dovozu.

Největší koncentrace zahraničního obchodu České republiky směřovala na evropský trh, zejména na sousední země.

Trvale vysoký podíl českého vývozu i dovozu realizovaný se SRN, znamenal současně značnou vazbu našeho zahraničního obchodu na hospodářský vývoj Německa.

V posledních letech byly největší zbožovou skupinou ve **vývozu** stroje a dopravní prostředky, které v roce 2002 dosáhly 49,6% celkového exportu když v roce 1996 podílově předstihly do té doby největší vývozní komoditní skupinu průmyslového zboží podle druhu materiálu.

Ve struktuře **dovozu** rozhodující skupinou, která se trvale držela na prvním místě, byly rovněž stroje a dopravní prostředky.

V závěru sledovaného období největší teritoriální **bilanční propad** registrovala ČR s Čínou, Ruskem, Japonskem, Itálií a Tchajwanem.

Naproti tomu největší **aktivní bilanci** vykazala Česká republika s Velkou Británií, Slovenskem, Německem a s Nizozemskem.

Komoditně největší negativní vliv na obchodní bilanci v posledních letech měly zbožové skupiny chemikálií a minerálních paliv a maziv. V prvních letech sledovaného období však největší pasivum vykazaly stroje a dopravní prostředky, které současně v závěru sledovaného období registrovaly naopak největší kladné saldo mezi všemi zbožovými kategoriemi.

Ceny českého vývozu vykazovaly v průměru, s výjimkou roku 1999 a 2002, růstovou tendenci. Naproti tomu **ceny dovozu ČR** jako celku, po určitém zakolísání v roce 1998 a 1999, se postupně zvyšovaly do roku 2000 a v dalších dvou letech pak došlo k jejich poklesu.

V uplynulém období byla struktura **měn** obsluhujících zahraniční obchod České republiky poměrně pestrá. Dominovala německá marka, která byla se značným odstupem doprovázena US dolarem. Od reálného vytvoření eurozóny na počátku roku 2002, kdy ztratily svou platnost měny jejích účastnických zemí, se rozhodující měnou stalo euro, které bylo s distancí následováno US dolarem.

Rozhodující objem vývozu byl po celou sledovanou dekádu zabezpečován velkými subjekty, zatímco účast středně velkých vývozců oscillovala kolem 20% a účast nejmenších a nejpočetnějších subjektů se až na výjimky snižovala a reprezentovala pouze cca 3 – 6% hodnoty českého vývozu.

5.3 Platební bilance

Obchodní bilance vzniká jako rozdíl mezi vývozy a dovozy zboží. Jestliže jsou dovozy větší než vývozy, vzniká deficit obchodní bilance a naopak, jestliže jsou vývozy větší než dovozy, vzniká přebytek obchodní bilance.

Obchodní bilance je součástí běžného účtu **platební bilance**. Struktura platební bilance obsahuje následující části:

Běžný účet platební bilance se skládá z obchodní bilance, bilance služeb, bilance výnosů a běžných převodů.

Kapitálový účet platební bilance zachycuje převody kapitálového charakteru. (do roku 1997 sem patřily transakce zahrnuté nyní ve finančním účtu platební bilance)

Finanční účet (dřívější kapitálový účet) je bilancí kapitálových pohybů mezi domácí ekonomikou a ostatním světem. Zahrnuje transakce spojené se zánikem a změnou vlastnictví dlouhodobých a krátkodobých finančních aktiv a pasiv (přímé investice, portfoliové investice, ostatní investice)

Další položkou je **saldo chyb a opomenutí, kursové rozdíly**. Poslední položkou je **změna devizových rezerv**. Ta odráží skutečnost, že celková platební bilance je jen málokdy vyrovnaná. V případě schodku platební bilance dojde ke snížení devizových rezerv a naopak.

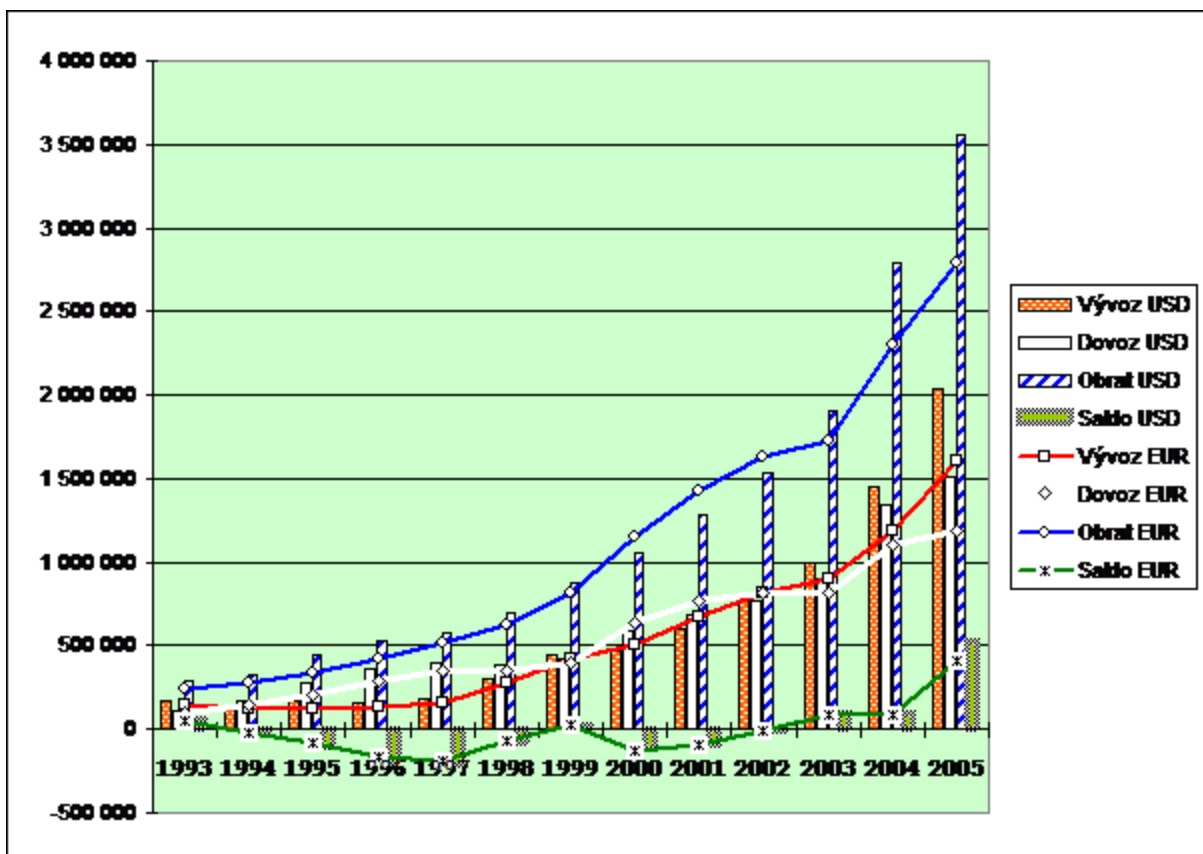
5.4 Vzájemná obchodní výměna

Tabulka 5: Obchodní výměna ČR – Španělsko

	Vývoz			Dovoz			Obrat			Saldo	
	USD	Um.	EUR	USD	Um.	EUR	USD	Um.	EUR	USD	EUR
1993	171 010	14.	146 165	113 863	19.	97 320	284 873	16.	243 485	57 147	48 845
1994	149 845	15.	126 613	174 984	16.	147 854	324 829	15.	274 467	-25 139	-21 241
1995	165 482	16.	128 007	274 041	15.	211 981	439 523	16.	339 988	-108 559	-83 974
1996	162 041	17.	129 352	364 581	14.	291 032	526 622	16.	420 384	-202 540	-161 680
1997	181 612	18.	160 915	397 332	14.	352 051	578 944	15.	512 966	-215 720	-191 136
1998	306 413	15.	273 403	388 991	16.	347 085	695 404	15.	620 488	-82 578	-73 682
1999	448 331	12.	420 604	425 467	16.	399 154	873 798	13.	819 758	22 864	21 450
2000	470 133	12.	509 476	589 471	14.	638 801	1 059 604	13.	1 148 277	-119 338	-129 325
2001	597 668	12.	667 021	685 654	13.	765 217	1 283 322	12.	1 432 238	-87 986	-98 196
2002	763 857	12.	811 554	771 240	15.	819 399	1 535 097	14.	1 630 953	-7 383	-7 845
2003	999 110	12.	905 884	906 181	15.	821 042	1 905 291	14.	1 726 926	92 929	84 842
2004	1 450 422	12.	1 191 523	1 346 298	14.	1 105 485	2 796 720	14.	2 297 008	104 124	86 038
2005	2 038 576	12.	1 604 155	1 512 628	15.	1 190 576	3 551 204	14.	2 794 731	525 948	413 579

zdroj: www.mpo.cz

Graf 4:

zdroj: www.mpo.cz

Z grafu vyplývá, že hodnota obrátu vzájemné obchodní výměny mezi Španělskem a ČR se v průběhu sledovaného období značně zvýšila. Hodnota **obratu** v roce 2005 se v porovnání s rokem 1993 zvýšila o více než desetkrát. V roce 1993 jsme vyvezli do Španělska zboží v hodnotě 146 165 EUR a hodnota dovezeného zboží činila 97 320 EUR. V roce 2005 jsme vyvezli zboží v hodnotě 1 604 155, dovezli však méně a to v hodnotě 1 190 576 EUR. Saldo je tedy opět kladné na rozdíl od let 1994 – 1998, 2000 – 2002 kdy saldo bylo záporné, převažoval tedy dovoz nad vývozem.

V prvním sledovaném roce zaznamenal **dovoz** ze Španělska nejnižší hodnotu. V dalších letech se hodnota dovozu zvyšuje. Ke stagnaci dochází v letech 1997 až 1999, v roce 1998 se dokonce hodnota dovozu meziročně snížila. Poté dovoz opět mírně roste. V porovnání roku 2001 s rokem 2005 dovoz vzrostl o 55%.

Velmi negativně se pro ČR vyvíjela hodnota **vývozu** v počátku sledovaného období. V roce 1994 se hodnota dokonce snížila než tomu bylo v roce 1993. Na této úrovni (kolem 126 000 EUR) se hodnota vývozu udržovala až do roku 1996. V roce 1997 však již vzrostla o 30%. Rekordní meziroční nárůst byl v roce 1998 a to o téměř 70%. I

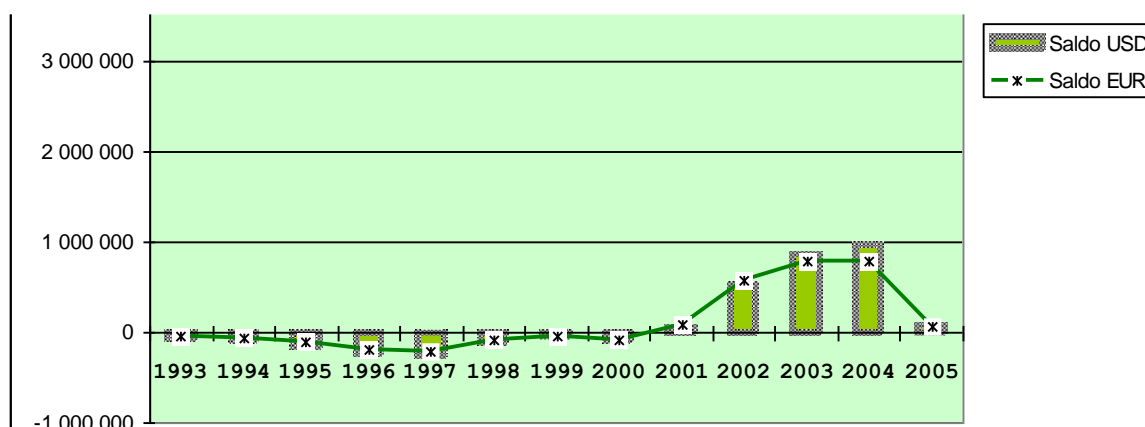
v následujícím roce opět prudce roste a to o 53%. V letech 2000, 2001 růst pokračoval mírnějším tempem. Vývoz se od té doby neustále zvyšuje. Například porovnáním roku 2001 s rokem 2005 vývoz vzrostl dokonce až o neuvěřitelných 140%.

Zmiňovaným dynamikám vývozu i dovozu odpovídá i vývoj **salda ZO** se Španělskem. Saldo bylo ještě v roce 1993 kladné, od roku 1994 bylo saldo ZO neustále záporné, výjimku tvořil pouze rok 1999. Záporná hodnota salda byla způsobena zejména v důsledku stagnujícího až klesajícího vývozu do Španělska. Od roku 2003 je saldo opět kladné.

5.5 Hodnocení vývoje salda ZO se Španělskem

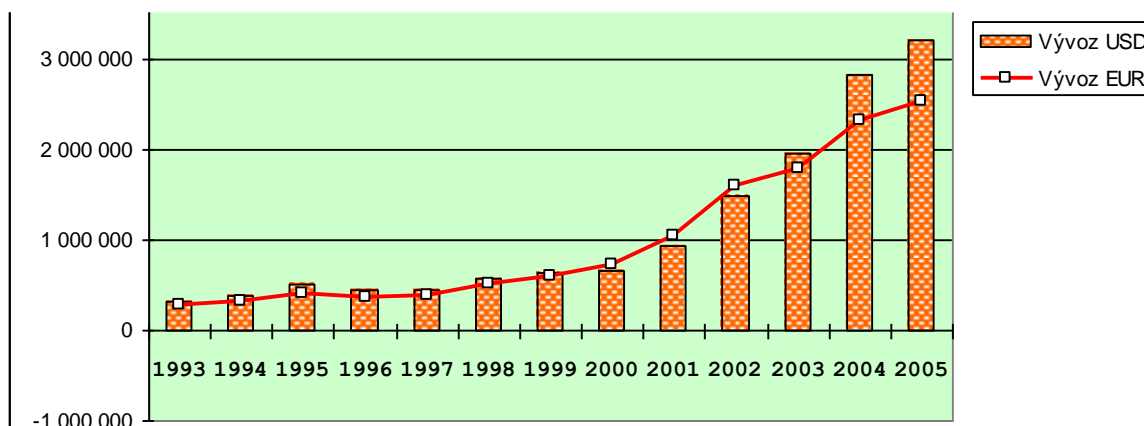
Proč bylo saldo ZO kladné v roce 1993, proč poté přešlo do záporné hodnoty, která se neustále zvyšovala, kulminovala v roce 1997 a od té doby se snižovala až tak, že v roce 1999 byla dokonce kladná? V letech 2000 až 2002 byla pak opět v záporných hodnotách. Od roku 2003 je opět kladná. K názornějšímu vyhodnocení slouží následující grafy.

Graf 5: Vývoj salda ZO se Španělskem

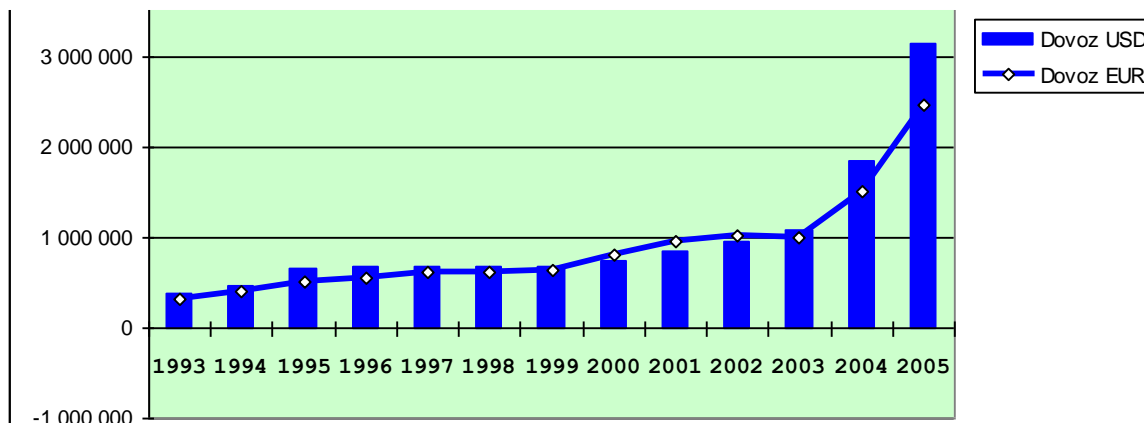
zdroj: www.mpo.cz

Graf 6: Vývoz do Španělska

zdroj: www.mpo.cz

Graf 7: Dovoz ze Španělska

zdroj: www.mpo.cz

5.5.1 Příčiny na straně vývozu

Do roku 1997 neexistovala v ČR téměř žádná podpora vývozcům a původní proexportní účinek devalvace české koruny se růstem inflace vytrácel. V obchodě se Španělskem je vidět jasný důsledek tohoto jevu. Hodnota vývozu od roku 1993 do roku 1997 stagnovala, či se dokonce snižovala. V roce 1997 kdy stát provedl výrazná opatření na podporu exportu a vznikly či začaly lépe fungovat státem zřízené instituce na podporu exportu, nastal výrazný zvrat i v růstu českého vývozu do Španělska. V roce 1998 byl meziroční nárůst vývozu dokonce o 69%. Kromě vlivu proexportních institucí zde již také působí narůstající zkušenosti českých vývozců a i zvyšující se konkurenceschopnost českého zboží.

5.5.2 Příčiny na straně dovozu

Na rozdíl od vývozu, dovoz ze Španělska rostl po celé sledované období. Příčiny lze hledat na straně podmínek španělských vývozců. Ve Španělsku funguje již mnohem delší dobu propracovanější proexportní politika, na rozdíl od ČR, kde se podpora exportu výrazněji začala rozvíjet až od roku 1997. Španělsko řešilo kritický stav schodku obchodní bilance již na počátku 90. let, tudíž již v této době bylo nuceno učinit značná proexportní opatření a instituce na podporu exportu mají výrazný náskok oproti českým. Výhoda Španělska v této oblasti by se však mohla snižovat s postupným růstem efektivit českých institucí na podporu exportu.

Další skutečnost ovlivňující dovoz ze Španělska byl kurz pesety. Z důvodu problémového deficitu účtu platební bilance byla totiž v letech 1992 - 1993 peseta celkem třikrát devalvována., což výrazně zlevnilo španělské výrobky a tím umožnilo jejich snadnější export.

V roce 2000 obrovskému nárůstu dovozu již nestačil růst vývozu, a proto saldo opět spadlo do záporných hodnot, v kterých se udržuje i v roce 2001 a 2002. Od této doby je opět kladné a nejvýrazněji tomu bylo v roce 2005.

V roce 2004 potvrdily dosažené výsledky obchodní výměny v relaci se Španělskem pozitivní růstový trend z posledních let a zejména pokračování předstihu tempa růstu vývozu před dovozem. Vzájemná obchodní výměna, počítáno na bázi EUR, vzrostla o 32 %, přičemž český vývoz i dovoz zaznamenaly stejný nárůst o 32 %. Díky tomuto vývoji se i v roce 2004 dosáhlo aktivní obchodní bilance České republiky.

Vedle zavedených komodit (automobily ŠKODA AUTO, včetně velkého množství subdodavatelů komponentů pro automobilový průmysl, sklo, bižuterie, pivo apod.), usiluje o znovudobytí trhu brněnský Zetor, uskutečnily se dodávky zvedacího zařízení Brano Hradec u Opavy aj. Z hutních výrobků převažuje válcovaný materiál z NH Ostrava. Poměrně velké vývozní objemy vykazují na zdejším trhu výrobci pneumatik Continental-Barum a Mitas. Dále jsou oceňovány dodávky hudebních nástrojů, zvláště klavírů značky Petrof, dechových nástrojů z produkce Denak (Amati) Kraslice a strunných nástrojů ze Strunalu, Luby.

6. ZAHRANIČNÍ OBCHOD

6.1 Smluvní dokumenty v oblasti hospodářské spolupráce platné od 1.5.2004

Základní smluvní dokument představuje smlouva mezi členskými státy Evropské unie a Českou republikou, Estonskem, Kyprem, Lotyšskem, Litvou, Maďarskem, Maltou, Polskem, Slovinskem, Slovenskem o jejich přistoupení k Evropské unii, podepsaná dne 16.4.2003 v Athénách (vstup v platnost 1.5.2004). Tato smlouva je mezinárodní smlouvou, ve které smluvní strany projevují vůli rozšířit Evropskou unii k 1.5.2004 o deset nových států za podmínek v ní uvedených. Tento smluvní dokument obsahuje obecná ustanovení obsahující tři články a zvláštní ustanovení pro jednotlivé státy.

Součástí této smlouvy je **Akt o podmínkách přistoupení České republiky**, Estonské republiky, Kyperské republiky, Lotyšské republiky, Litevské republiky, Maďarské republiky, Republiky Malta, Polské republiky, Republiky Slovinsko a Slovenské republiky a o úpravách, na nichž je založena Evropská Unie. V tomto aktu jsou stanoveny konkrétní podmínky pro nově přistupující země k Evropské Unii. Akt obsahuje pět částí. V první části je uvedena základní zásada, která stanoví, že dnem přistoupení se ustanovení původních smluv a aktů přijatých na jejich základě před přistoupením stávají závaznými pro nové členské státy a budou prováděna podle podmínek stanovených Aktem. Dále je zde tzv. schnegenský aquis (zavedení jednotné měny EURO). Druhá část se zabývá úpravami původních smluv. Třetí část se věnuje adaptacím právních aktů přijatých orgány Evropské unie. Část čtvrtá se zabývá dočasnými ustanoveními. Poslední část uvádí zřízení institucí a orgánů.

Dále součástí Přistupující smlouvy je i **Závěrečný akt** zahrnující výsledek jednání, které předcházelo podpisu Smlouvy. Obsahem tohoto aktu je výčet všech smluvních dokumentů, na nichž je založeno přistoupení k EU.

Na základě uvedeného dokumentu se dne 1.5.2004 ČR stala plnoprávným členem Evropské unie. Na jednotném vnitřním trhu probíhá výměna zboží mezi jednotlivými členskými zeměmi na základě pravidel stanovených komunitární legislativou. Tento intrakomunitární obchod je plně liberalizován, jsou tedy zrušeny jakékoliv tarifní či netarifní překážky bránící přesunům zboží, které je nyní převáženo volně. Pro území vnitrouijního trhu platí tedy pro zboží volný přístup **bez cel**, poplatků obvykle vybíraných při dovozu či vývozu. Na zboží se nevztahují ani jakákoliv množství omezení, kontrolní režimy či jiná administrativní řízení zahrnující celní kontrolu.

Obchodované zboží podléhá **dani z přidané hodnoty** a **dani spotřební**. Tyto jsou upraveny národní legislativou jednotlivých členských států v souladu se směrnicemi ES. Statistická registrace vnitrounijního obchodu je prováděna v systému INTRASTAT. Obchodující subjekty jsou povinny pro statistické účely vyplňovat stanovené výkazy.

Komunitární právo upravuje i další podmínky vztahující se na subjekty obchodující na intra-komunitárním trhu. Zejména tedy normy technické, odpovědnost za výrobky, hospodářskou soutěž, poskytování subvencí, dotací, ochranu duševního vlastnictví a další oblasti.

Základní bilaterální smluvní dokumenty

a) Dohoda o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu a majetku uzavřenou mezi ČSSR a Španělskem. Tato dohoda byla dne 8.5.1980 uzavřena v Madridu

b) Dohoda o vzájemné ochraně a podpoře investic uzavřená mezi ČSFR a Španělskem. Taktéž tato dohoda byla podepsána v Madridu dne 12.prosince 1990.

6.2 Některé aspekty česko – španělských hospodářských a obchodních vztahů

V březnu 2001 se uskutečnila oficiální návštěva předsedy vlády ČR v Madridu a proběhla bilaterální jednání.

V květnu 2001 proběhlo poslední obchodněpolitické jednání na úrovni náměstků ministrů.

Během posledních dvou let se uskutečnily oficiální návštěvy ČR vlád španělských autonomních regionů. (Andalusie Asturias, Baleáry, Baskicko, Katalánsko, Valencia).

Česká republika se pravidelně účastní mezinárodních specializovaných veletrhů organizovaných ve Španělsku. Jednalo se například o veletrh obráběcích strojů v Bilbao, chemický veletrh a stavební v Barceloně a v roce 2003 veletrh pro energetiku v Madridu.

Na podnikatelské úrovni existuje Česko – španělský hospodářský výbor při Hospodářské komoře ČR a Nejvyšší radě obchodních, průmyslových a plavebních komor Španělska. Poslední zasedání se uskutečnilo 3. června 2003 v Praze. Souběžně také probíhaly bilaterální kontakty mezi podnikateli obou zemí.

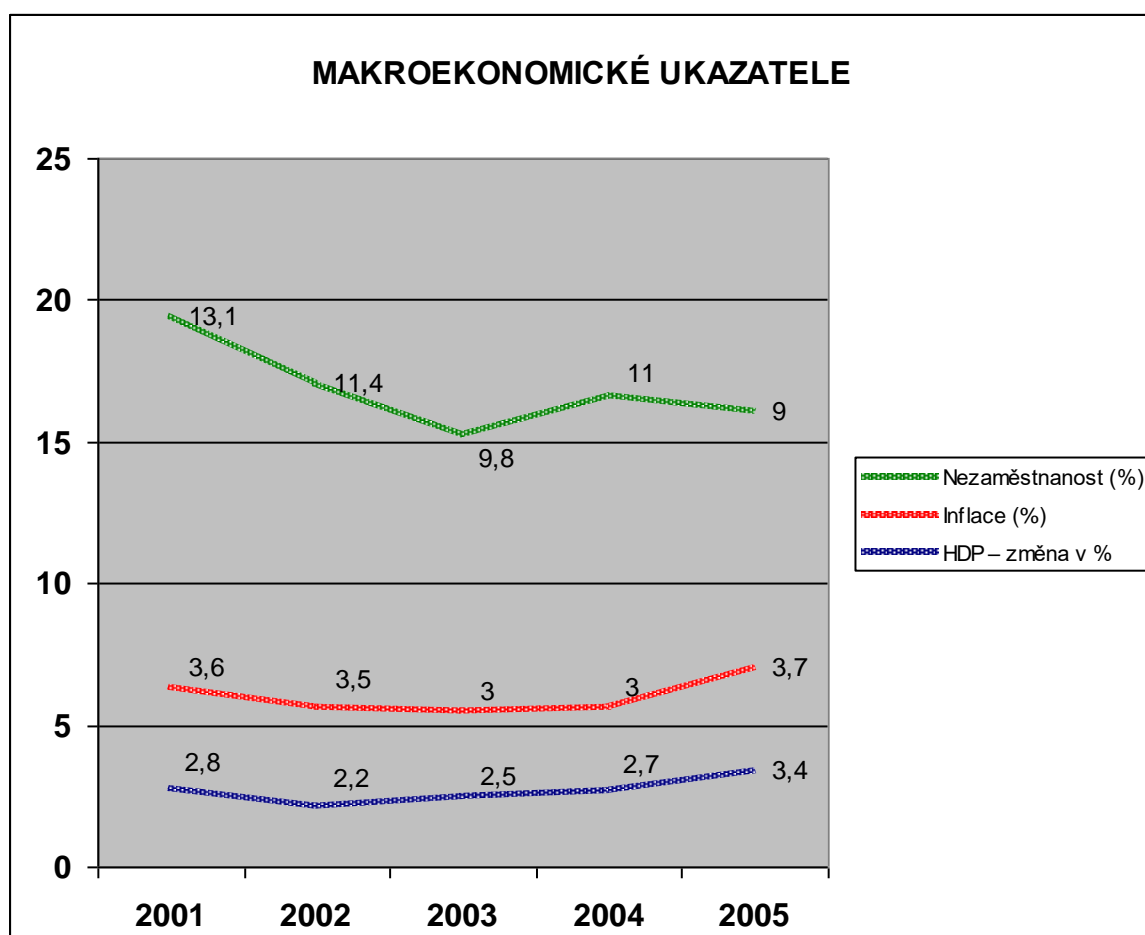
6.3 Makroekonomická situace Španělska

Tabulka 6: Makroekonomické ukazatele Španělska

Indikátor	2001	2002	2003	2004	2005
HDP – změna v %	2,8	2,2	2,5	2,7	3,4
Deficit státního rozpočtu (v HDP)		0,2	0,5	0,4	
Státní dluh (%HDP)		64,0	50,7	46,6	43,1
Inflace (%)	3,6	3,5	3,0	3,0	3,7
Nezaměstnanost (%)	13,1	11,4	9,8	11,0	9,0

zdroj: Interní materiály Ministerstva průmyslu a obchodu

Graf 8: Makroekonomické ukazatele Španělska

zdroj: Interní materiály Ministerstva průmyslu a obchodu

Ekonomický vývoj Španělska se tedy v posledních letech vyznačoval převážně pozitivně. Určitý problém představovala vyšší míra inflace. Také rok 2001 a 2002 signalizovaly zpomalení ekonomického růstu.

6.4 Obchodně-ekonomické vztahy ČR se Španělskem

Rok **2002 a 2003** představoval příznivý růstový trend. V těchto letech převažoval růst českého vývozu nad dovozem. Tato situace v roce 2003 dokonce vyústila v aktivní schodek obchodní bilance ČR. Obdobný vývoj představoval i rok **2004**.

Rok **2005** představoval opět růstové tempo. I když v porovnání s předchozími lety šlo o růst poněkud nižší, což bylo způsobeno zpomalením růstu dovozu ze Španělska.

Na celkovém zahraničněobchodním obratu České republiky se podíl Španělska mírně zvýšil. Španělsko tedy pro ČR představuje **14. největšího obchodního partnera**. V rámci obchodní výměny s Evropskou unií je dokonce na **11.místě**.

6.5 Vývoj vzájemné obchodní výměny

Tabulka 7: Vývoj vzájemné obchodní výměny (v mil. CZK)

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Vývoz	4985	4313	4391	4399	5761	9887	15513	18.142	22 762	25 017	28 847	38 014	47 633
Dovoz	3319	5036	7272	9897	12604	12552	14722	22.748	26 086	25 245	26 145	35 269	35 925
Obrat	8304	9349	11664	14295	18365	22439	30234	40890	48898	50262	54992	73284	83558
Bilance	+1666	-723	-2881	-5498	-6843	-2665	+791	-4605	-3374	-228	+2702	+2745	+11708

zdroj: www.czsu.cz

Tabulka 8: Vývoj vzájemné obchodní výměny (v mil. USD)

Rok	1993	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Vývoz	171	470,1	597,7	763,9	999,1	1.450,4	1.995,2
Dovoz	113,9	589,5	685,6	771,2	906,2	1.346,3	1.481,1
Obrat	284,9	1.059,6	1.283,3	1.535,1	1.905,3	2.796,7	3.476,3
Bilance	+57,1	-119,4	-87,9	-7,3	+92,9	+104,1	+514,1

zdroj: Interní materiály Ministerstva průmyslu a obchodu

Tabulka 9: Vývoj vzájemné obchodní výměny (v mil. EUR)

Rok	1993	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Vývoz	146,2	509,5	667,0	811,6	905,9	1.181,6	1.604,2
Dovoz	97,3	638,8	765,2	819,4	821,0	1.097,5	1.191,1
Obrat	243,5	1.148,3	1.432,2	1.631,0	1.726,9	2.279,1	2.795,3
Bilance	+48,9	-129,3	-98,2	-7,8	+84,9	+84,1	+413,1

zdroj: Interní materiály Ministerstva průmyslu a obchodu

6.6 Podíl Španělska na českých vývozech a na dovozech do ČR

Tabulka 10: procentický podíl Španělska na českých vývozech a na dovozech do ČR

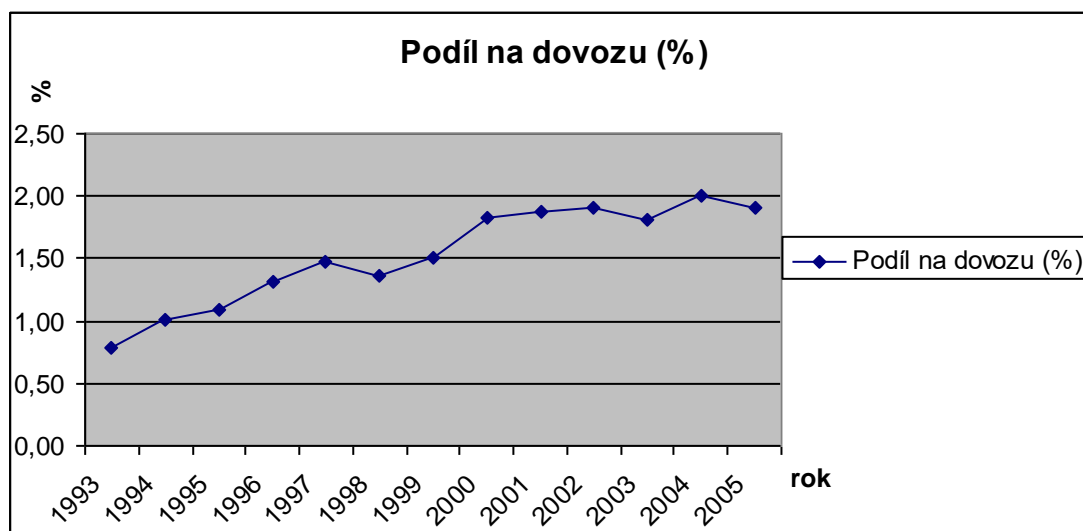
(absolutní hodnoty v mil. Kč)

	1993	1994	1995	1996	1997	1998
DOVOZ ČR CELKEM	426 084	498 377	665 740	754 670	859 711	914 466
DOVOZ ČR ze ŠP.	3 319	5 036	7 272	9 897	12 604	12 552
Podíl na dovozu (%)	0,78	1,01	1,09	1,31	1,47	1,37
VÝVOZ ČR CELKEM	421 601	458 842	566 171	601 680	709 261	834 227
VÝVOZ ČR do ŠP.	4 985	4 313	4 391	4 399	5 761	9 887
Podíl na vývozu (%)	1,18	0,94	0,78	0,73	0,81	1,19

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
DOVOZ ČR CELKEM	973 169	1 241 924	1 384 464	1 325 670	1 440 723	1 749 095	1 834 864
DOVOZ ČR ze ŠP.	14 722	22 748	26 086	25 245	26 145	35 269	35 925
Podíl na dovozu (%)	1,51	1,83	1,88	1,90	1,81	2,00	1,90
VÝVOZ ČR CELKEM	908 756	1 121 099	1 269 749	1 254 860	1 370 930	1 722 657	1 875 219
VÝVOZ ČR do ŠP.	15 513	18 142	22 762	25 017	28 847	38 014	47 633
Podíl na vývozu (%)	1,71	1,62	1,79	1,99	2,10	2,21	2,54

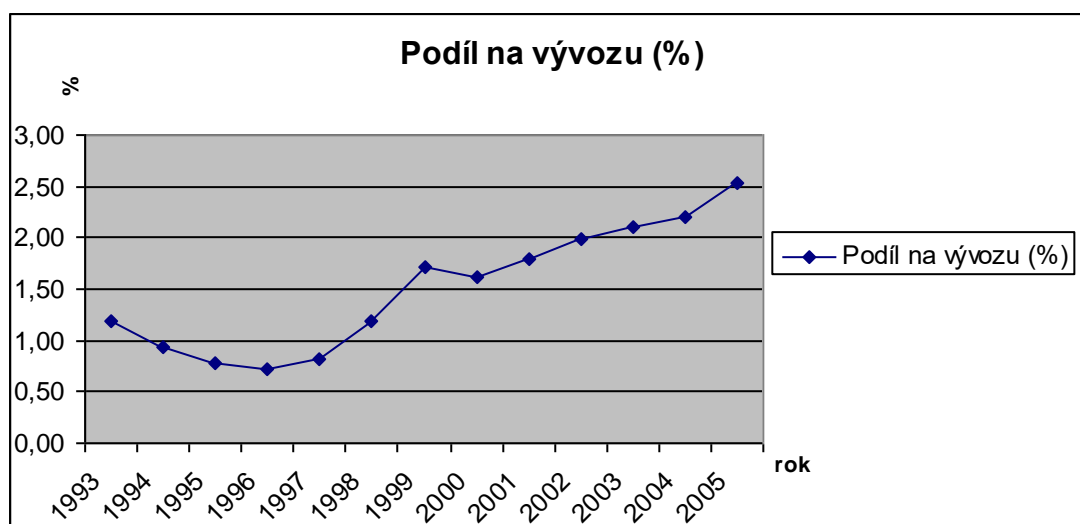
zdroj: Charvátová,(2006)

Graf 9: Podíl Španělska na českém dovozu do ČR

zdroj: Charvátová,(2006)

Graf 10: Podíl Španělska na českém vývozu z ČR

zdroj: Charvátová,(2006)

Jak již bylo řečeno v roce 2005 se Španělsko podílí 2,54% na vývozu z ČR a 1,9% na dovozu do ČR. Tyto podíly řadí Španělsko mezi naše středně významné obchodní partnery. Jak ukazuje graf, podíl Španělska na vývozech z ČR i dovozech do ČR v průběhu sledovaného období značně vzrostl. Podíl Španělska na českých **vývozech** od roku 1993 mírně klesal až do r. 1997, kdy nastal obrovský zvrat a jeho podíl na českých vývozech během dvou let vzrostl z 0,81% na 1,71% v roce 1999, v roce 2000 nastal mírný pokles, ale od té doby neustále roste. Podíl Španělska na českých **dovozech** po celou sledovanou dobu mírně rostl s určitou stagnací v letech 1997 až 1999 a mírným poklesem v roce 2003 a 2005.

Vidíme tedy, že Španělsko je pro nás v zahraničním obchodě stále důležitějším partnerem. Což je určitě pozitivní fakt, jelikož je prospěšné, abychom obchodní výměnu realizovali s více státy a nebyli závislí v tak velké míře pouze na jednom teritoriu v našem případě Německu.

6.7 Komoditní struktura vývozu

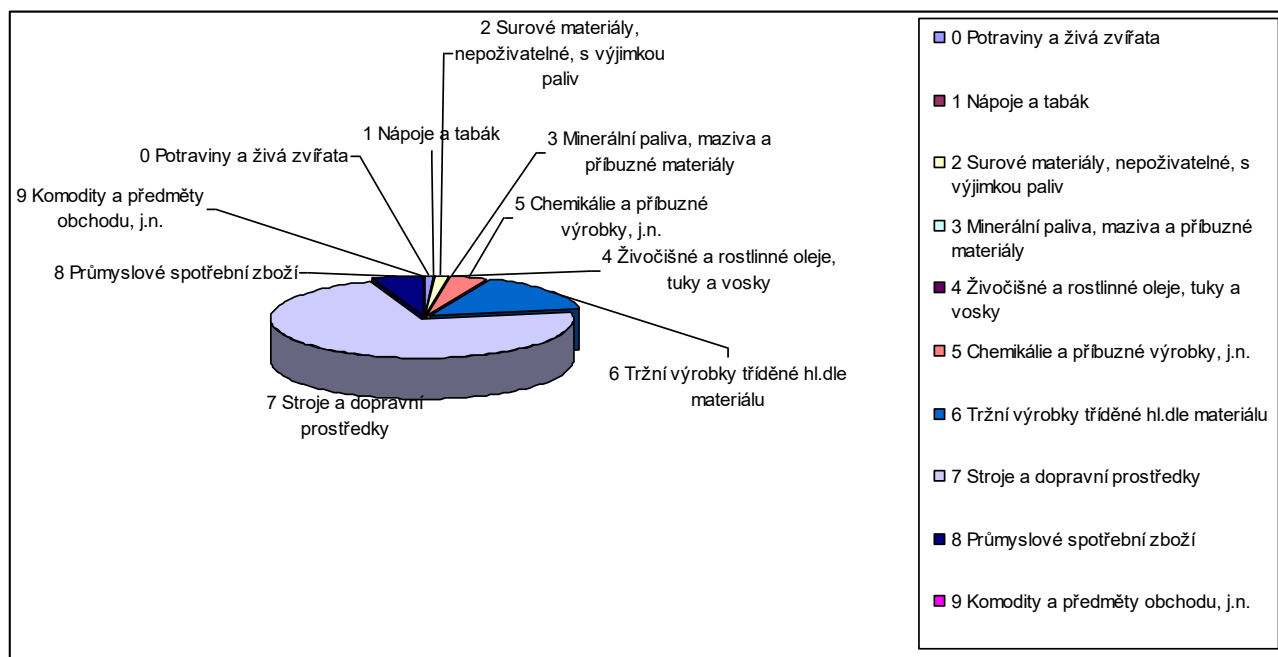
Ke zkoumání komoditní struktury vzájemné obchodní výměny bude opět použita mezinárodní **klasifikace SITC** (Standard International Trade Classification), jež rozděluje zboží do 10 skupin 0 – 9.

Tabulka 11: Komoditní struktura vývozu z ČR do Španělska (mil. Kč)

Název zboží	1993	%	1997	%	2001	%	2005	%
0 Potraviny a živá zvířata	193	3,9	131	2,3	414	1,8	462	0,9
1 Nápoje a tabák	24	0,5	26	0,5	44	0,2	53	0,1
2 Surové materiály, nepoživatelné, s výjimkou paliv	435	8,7	382	6,6	655	2,9	705	1,5
3 Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	0	0,0	52	0,9	225	1,0	6	0,0
4 Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	0	0,0	0	0,0	2	0,0	3	0,0
5 Chemikálie a příbuzné výrobky, j.n.	576	11,6	685	11,9	1 090	4,8	1 759	3,7
6 Tržní výrobky tříděné hl.dle materiálu	928	18,6	2 061	35,8	5 124	22,6	7 658	16,0
7 Stroje a dopravní prostředky	1 318	26,4	2 125	36,9	14 220	62,8	34 288	72,0
8 Průmyslové spotřební zboží	1 511	30,3	299	5,2	872	3,9	2 694	5,7
9 Komodity a předměty obchodu, j.n.	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,0
CELKEM	4 985	100	5761	100	22645	100	47629	100

zdroj: Charvátová,(2006)

Graf 11: Komoditní struktura vývozu ČR do Španělska v roce 2005

zdroj: Charvátová,(2006)

Co se týče českého **vývozu** v roce 2005, nejvýznamnější pokles zaznamenala skupina SITC 8, a to z 30% na pouhých 5,7%. Tento pokles nelze jednoznačně posoudit, protože skupina SITC 8 obsahuje jak zboží náročné na vysoce kvalifikovanou práci, jako jsou vědecké přístroje a zařízení, tak i běžné spotřební zboží, nenáročné na kvalifikovanou práci, jako např. obuv.

Nejvýznamnější položku představovala zbožová skupina **SITC7** (stroje a přepravní zařízení) s podílem 72,2%. Zbožová skupina **SITC6** (tržní výrobky tříděné hlavně

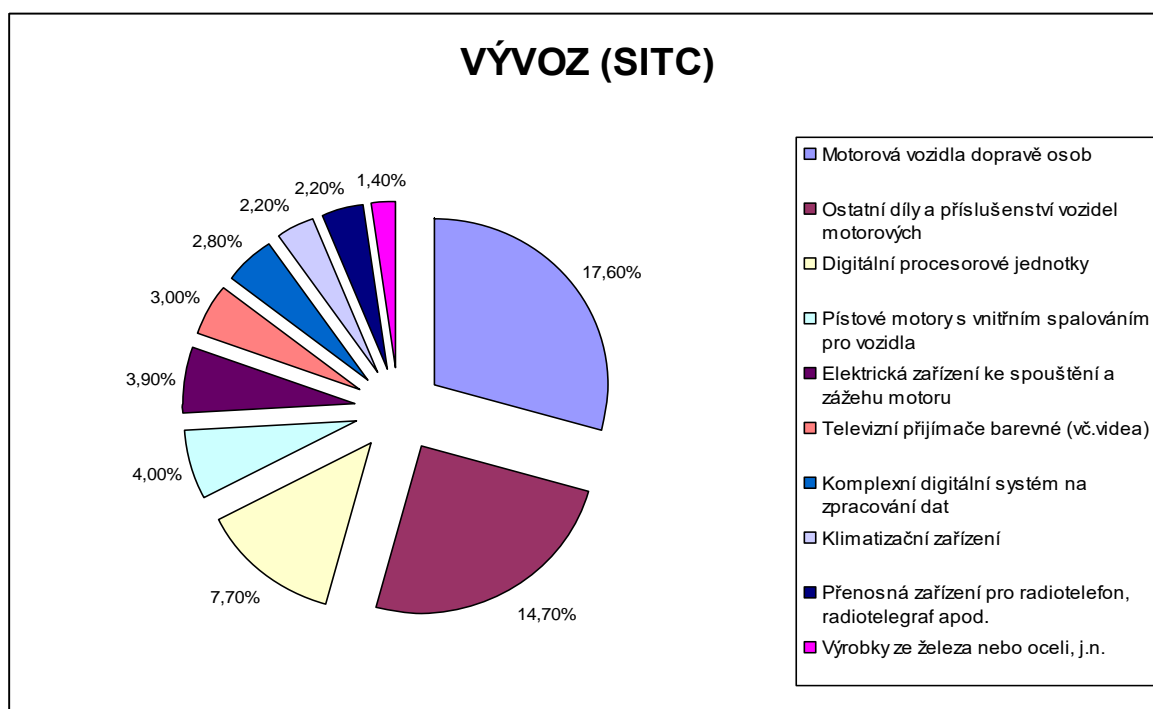
dle druhu materiálu) 16%. V porovnání s předchozími léty došlo zejména k posílení skupiny SITC 7. Z výše uvedeného plyne, že podíl ostatních skupin se do roku 2001 značně snížil.

Tabulka 12: Významné vyvážené komodity v r. 2005

1.	Motorová vozidla dopravě osob	17,6%
2.	Ostatní díly a příslušenství vozidel motorových	14,7%
3.	Digitální procesorové jednotky	7,7%
4.	Pístové motory s vnitřním spalováním pro vozidla	4,0%
5.	Elektrická zařízení ke spouštění a zážehu motoru	3,9%
6.	Televizní přijímače barevné (vč. videa)	3,0%
7.	Komplexní digitální systém na zpracování dat	2,8%
8.	Klimatizační zařízení	2,2%
9	Přenosná zařízení pro radiotelefon, radiotelegraf apod.	2,2%
0.	Výrobky ze železa nebo oceli, j.n.	1,4%

zdroj: Interní materiály Ministerstva průmyslu a obchodu

Graf 12: Významné vyvážené komodity v r. 2005

zdroj: Interní materiály Ministerstva průmyslu a obchodu

6.8 Nejvýznamnější položky českého vývozu do Španělska

Ke konkrétnější analýze zbožové struktury lze také použít mezinárodní klasifikaci SITC. Jednotlivé třídy mají ještě pět úrovní podrobnějšího členění. Pro své hodnocení jsem zvolila 5 místné členění jednotlivých tříd. Následující tabulka pak ukazuje 15 nejvýznamnějších zbožových položek vyvážených z ČR do Španělska v roce 2005.

Tabulka 13: Nejvýznamnější komodity českého vývozu do Španělska

KÓD	NOMENKLATURA SITC NÁZEV	tis.EUR	
		1993	2005
78120	MOTOROVÁ VOZIDLA K DOPRAVĚ OSOB	16 834	284 409
75230	DIGITÁLNÍ PROCESOROVÉ JEDNOTKY PR. SE ZBYTKEM SYSTEMU	2	111 400
78439	OSTATNÍ DÍLY, PŘÍSLUŠENSTVÍ	228	94 772
78432	OSTATNÍ DÍLY, PŘÍSLUŠENSTVÍ KAROSÉRIÍ	18	81 219
71322	VRATNÉ PÍSTOVÉ MOTORY S OBSAHEM VÁLCŮ NAD 1000 CM ³	1	64 198
77834	ELEKTRICKÁ OSVĚTLOVACÍ AJ. ZAŘÍZENÍ AUT, MOTOCYKLU	39	60 294
78433	BRZDY, SERVOBRZDY, JEJICH DÍLY	18	59 069
76110	TELEVIZNÍ PŘIJÍMAČE BAREVNÉ	23	47 453
75220	KOMPLEXNÍ DIGITÁLNÍ SYSTÉM NA ZPRACOVÁNÍ DAT	0	44 902
76432	PŘENOSOVÁ ZAŘÍZENÍ S PŘIJÍMACÍ APARATUROU	3	33 999
74159	DÍLY KE KLIMATIZAČNÍM ZAŘÍZENÍM	0	32 782
89823	OSTATNÍ DECHOVÉ HUDEBNÍ NÁSTROJE (KLARINETY APOD.)	21 421	295
87431	PŘÍSTROJE AJ. K MEŘENÍ, KONTROLE PRŮTOKU, HLADINY	0	18 085
23211	BUTADIEN-STYRENOVÝ KAUČUK (SBR), KARBOXYLOVANY (XSBR)	637	13 861
82119	DÍLY SEDADEL, PR. PŘESTAVITELNÝCH NA LŮŽKA	0	14 471

zdroj: Interní materiály Ministerstva průmyslu a obchodu

Na prvním místě jsou motorová vozidla k dopravě osob (které spadají do SITC 781 Osobní automobily). Za nimi následují položky, které také spadají do třídy SITC 7.

6.9 Komoditní struktura dovozu

Tabulka 14: Komoditní struktura dovozu do ČR ze Španělska (mil. Kč)

Název zboží	1993	%	1997	%	2001	%	2005	%
0 Potraviny a živá zvířata	1 100	33,1	2 979	23,6	3 321	12,7	5 142	14,3
1 Nápoje a tabák	44	1,3	147	1,2	196	0,8	395	1,0
2 Surové materiály, nepoživatelné, s výjimkou paliv	44	1,3	91	0,7	220	0,8	217	0,6
3 Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	2	0,1	18	0,1	19	0,1	10	0,0
4 Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	9	0,3	32	0,3	85	0,3	173	0,5
5 Chemikálie a příbuzné výrobky, j.n.	326	9,8	1 298	10,3	2 613	10,0	4 683	13,0
6 Tržní výrobky tříděné hl.dle materiálu	224	6,7	1 333	10,6	3 472	13,3	5 766	16,0
7 Stroje a dopravní prostředky	1 341	40,4	5 584	44,3	14 716	56,4	17 436	48,5
8 Průmyslové spotřební zboží	229	6,9	1 123	8,9	1 458	5,6	2 094	5,8
9 Komodity a předměty obchodu, j.n.	0	0,0	0	0,0	0	0,0	6	0,0
CELKEM	3319	100	12604	100	26098	100	35922	100

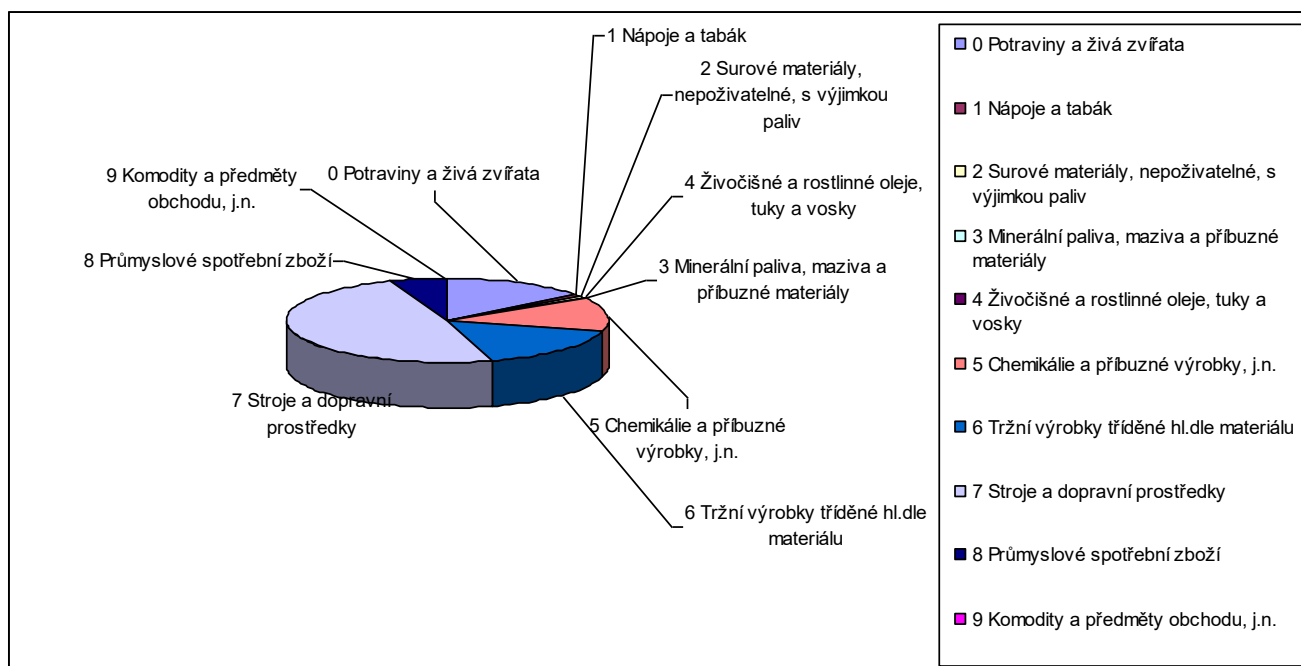
zdroj: Charvátová,(2006)

Stejně tak jako v komoditní struktuře celkového dovozu do ČR, tak i v případě španělského dovozu je nejvýznamnější třída **SITC 7** (Stroje a dopravní prostředky), jejíž podíl na dovozu ze Španělska a to ze 40% roku 1993 na více jak 56%ní podíl v roce 2001, ale v roce 2005 opět mírně klesl na 48,5 %ní podíl.

Ještě v roce 1993 se třída **SITC O** (Potraviny a živá zvířata) řadila na druhé místo s podílem 33%, tedy jen o trochu nižším než již zmíněná SITC 7. Podíl třídy SITC 0 však klesal na hodnotu 12,7% v roce 2001 a v roce 2005 opět mírně vzrostl na 14,3%., což ho řadí hned na následující místo a to za třídu **SITC 6** (Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu) jichž podíl vzrostl z 6,7% roku 1993 na 16% v roce 2005.

Je sice pravda, že hodnota dovezených potravin a živých zvířat ve třídě SITC 0 byla v roce 2005 byla téměř téměř 5krát vyšší než v roce 1993, hodnota celkového dovozu však vzrostla téměř 11krát. Nárůst hodnoty dovozu v třídách SITC 7 a SITC 6 byl samozřejmě ještě vyšší než nárůst celkového dovozu ze Španělska. Hodnota dovozu se ve třídě SITC 7 zvýšila 13krát a v případě SITC 6 více jak 25krát oproti roku 1993.

Graf 13: Komoditní struktura dovozu ze Španělska v roce 2005

zdroj: Charvátová,(2006)

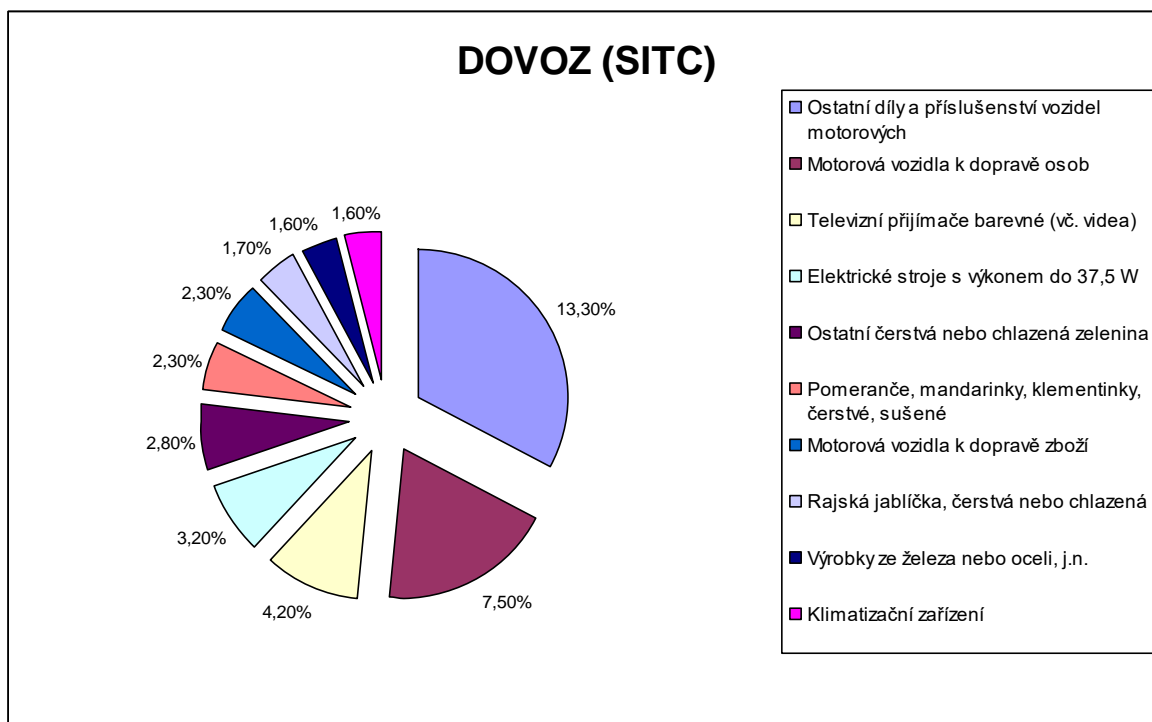
Co se týče problematiky českého dovozu ze Španělska za rok 2005, rozhodující byla zbožová skupina **SITC7** (stroje a přepravní zařízení) a to 48,4%. Dále **SITC6** (tržní výrobky tříděné hlavně dle druhu materiálu) 16,2%. **SITC0** (potraviny a živá zvířata) 14% a **SITC5** (chemikálie (13,3%). Ve srovnání s předchozími léty oslabil zejména skupina **SITC7**.

Tabulka 15: Významné dovážené komodity ze Španělska v r. 2005

1.	Ostatní díly a příslušenství vozidel motorových	13,3%
2.	Motorová vozidla k dopravě osob	7,5%
3.	Televizní přijímače barevné (vč. videa)	4,2%
4.	Elektrické stroje s výkonem do 37,5 W	3,2%
5.	Ostatní čerstvá nebo chlazená zelenina	2,8%
6.	Pomeranče, mandarinky, klementinky, čerstvé, sušené	2,3%
7.	Motorová vozidla k dopravě zboží	2,3%
8.	Rajská jablíčka, čerstvá nebo chlazená	1,7%
9.	Výrobky ze železa nebo oceli, j.n.	1,6%
0.	Klimatizační zařízení	1,6%

zdroj: Interní materiály Ministerstva průmyslu a obchodu

Graf 14: Významné dovážené komodity ze Španělska v r. 2005

zdroj: Interní materiály Ministerstva průmyslu a obchodu

6.10 Nejvýznamnější položky českého dovozu ze Španělska

Tabulka 16: Nejvýznamnější komodity českého dovozu ze Španělska

KÓD	NOMENKLATURA SITC NÁZEV	tis.EUR	
		1993	2005
78120	MOTOROVÁ VOZIDLA K DOPRAVĚ OSOB	17 393	90 268
78439	OSTATNÍ DÍLY, PŘÍSLUŠENSTVÍ	429	80 010
76110	TELEVIZNÍ PŘIJÍMAČE BAREVNÉ	54	49 857
71610	ELEKTRICKÉ STROJE S VÝKONEM DO 37,5W	1	37 526
78432	OSTATNÍ DÍLY, PŘÍSLUŠENSTVÍ KAROSÉRIÍ	131	36 907
78433	BRZDY, SERVOBRZDY, JEJICH DÍLY	33	33 829
05712	MANDARINKY, KLEMENTINKY APOD. CITRUSOVÉ PLODY	6 056	23 231
78219	MOTOROVÁ VOZIDLA K DOPRAVĚ ZBOŽÍ, J.N.	786	28 462
05440	RAJSKÁ JABLÍČKA, ČERSTVÁ NEBO CHLAZENÁ	1 704	20 613
05459	OSTATNÍ ZELENINA, ČERSTVÁ, CHLAZENÁ	2 154	15 500
69969	VÝROBKY Z ŽELEZA, OCELI, J.N.	63	15 909
76383	OSTATNÍ PŘÍSTROJE K REPRODUKCI ZVUKU	1	15 392
58110	UMĚLÁ STŘEVA	95	15 256
54293	LÉČIVA, J.N., V DÁVKÁCH	96	14 715
05711	POMERANČE	7 184	7 420

zdroj: Interní materiály Ministerstva průmyslu a obchodu

6.11 Agrární obchod mezi ČR a Španělskem

Agrární obchod představuje 7,8 % z celkového vzájemného obchodu se Španělskem. Saldo je stále záporné a prohlubuje se vzhledem k růstu českých dovozů (v roce 2004 činilo 145,7 mil. EUR). Španělsko je pro ČR pátou nejvýznamnější dovozní zemí a podílí se na celkovém agrárním dovozu do ČR 5,5 %.

Většinu hlavních položek našeho dovozu ze Španělska tvoří rostlinné produkty. Citrusové plody tvoří okolo 25 % objemu importu, jejich finanční objem stále roste. Rovněž rajčata, ostatní zelenina a okurky jsou trvale významnými položkami, jejich objem má spíše stabilizovaný trend. Také další přední komodity narůstajícího objemu jsou prvotní zemědělské produkty – meruňky, broskve, květák, kapusta aj. Vepřové maso je naopak jediným druhem zboží, jehož dovoz není pro naše hospodářství zcela příznivý.

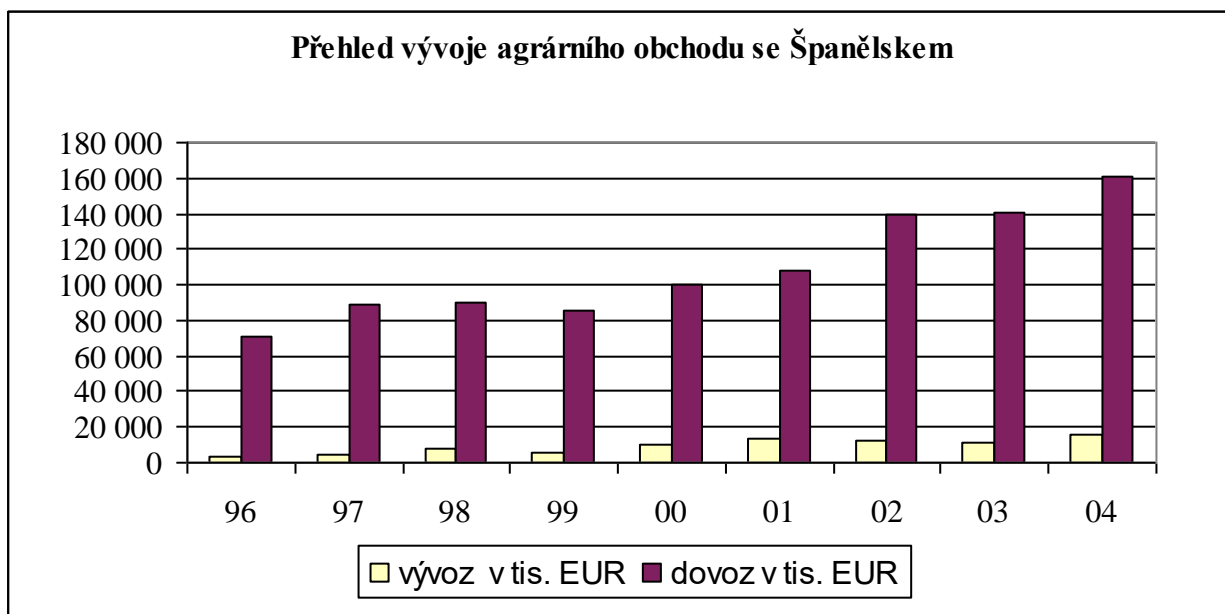
Náš export do Španělska je v agrárních a potravinářských komoditách založen především na živočišných a více zpracovaných produktech. Export slazeného a zahuštěného mléka a smetany přesáhl 50% podíl našeho vývozu, jeho rozsah i objem v korunovém vyjádření však klesá. Dlouhodobě významný je rovněž vývoz potravinových přípravků. Objem exportu piva stoupá, naše značkové výrobky však na trhu nedosahují cenové úrovně srovnatelné konkurence. U dalších našich komodit – hovězí dobytek, živá zvířata ostatní a minerální vody - považujeme za pozitivní především rostoucí trend, než stávající podíl na našem agrárním obchodu.

Tabulka 17: Přehled zahraničního agrárního obchodu se Španělskem (1996 -2004)

v tis. EUR	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
agrární vývoz	3 384	4 680	8 260	6 041	10 220	13 512	12 280	11 521	15 323
agrární dovoz	70 317	88 908	90 480	85 429	100 422	108 195	139 763	140 849	160 988
saldo	-66 933	-84 228	-82 220	-79 387	-90 202	-94 683	-127 483	-129 329	-145 665
obrat	73 701	93 588	98 740	91 470	110 642	121 707	152 043	152 370	176 312

zdroj: www.export.cz

Graf 15: Přehled zahraničního agrárního obchodu se Španělskem (1996 -2004)

zdroj: www.export.cz

6.12 Služby

Sféra služeb, zvláště cestovní ruch, tvoří již tradičně pravidelný příjem španělské administrativy. Hlavním zdrojem příjmů do státního rozpočtu byly, ostatně jako každoročně, příjmy z turistiky. V roce 2004 navštívilo Španělsko téměř 86 milionů návštěvníků (uváděné údaje rozlišují turisty – 53,6 milionu a výletníky (excursionistas) – 32,1 mil., což je o 4,6% více než v roce 2003. Očekávané příjmy z turistiky se pohybují mezi 38-39 mld. euro, což bude přínosem pro záporné saldo obchodní bilance.

Tabulka 18: Počet turistů ve Španělsku 2003 a 2004 - hlavní země (v % nárůstu)

	2003	2004
Britové	9,4	2,9
Němci	-3,2	2,7
Holandané	-1,1	3,9
Italové	-6,1	10,3
Francouzi	-4,3	-2,0
Portugalci	n/a	19,4

zdroj: Ministerio de economía y hacienda Síntesis de indicadores económicos –leden 2005

7. INVESTIČNÍ KLIMA

7.1 Podmínky vstupu zahraničního kapitálu

Mezi hlavními kritérii pro rozhodování zahraničních investorů o kapitálovém vstupu na španělský trh jsou jeho základní parametry, totiž jeho rozloha (23% z celkové rozlohy EU) a počet obyvatel (12% z EU), dále možnosti exportu ze Španělska a expanze na trhy třetích zemí (především do Latinské Ameriky a severní Afriky) a růstový potenciál ekonomiky.

Základní podmínky pro vstup zahraničního kapitálu upravují **Královský dekret č. 1816/1991 o plné liberalizaci pohybu deviz a kapitálu** v souladu s předpisy v EU, dále **Královské dekrety 42/1993, 671/1992, 672/1992 a 1638/1996**. Klima pro zahraniční investice a kapitálové převody je zcela liberální. Zákony zaručují právo zahraničních investorů převádět do zahraničí bez omezení investovaný kapitál a výnosy z něj vytvořené ve Španělsku, stejně tak mohou volně převádět do zahraničí dividendy a zisk.

Ze zákona se rozlišují zahraniční investice ve Španělsku na:

- přímé investice,
- investice do portfolia,
- investice do nemovitostí,
- jiné formy investic.

Přímá zahraniční investice (PZI)

Pojem PZI a její základní formy jsou v ČR definovány **devizovým zákonem č. 219/1995 Sb.** Při vytváření statistiky PZI vychází ČNB z definice přímé zahraniční investice stanovené OECD v souladu s EUROSTATem IMF.

PZI se rozumí 10% a vyšší podíl zahraničního investora na základním jmění společnosti, přičemž podmínkou je trvalý zájem investora na společnosti a jeho podíl na řízení. Přímý investor však nemusí získat kontrolní podíl nebo největší podíl na vlastnictví společnosti. Za součást přímé zahraniční investice je kromě podílu zahraničního investora na základním kapitálu považován také reinvestovaný zisk a ostatní kapitál.

PZI zahrnuje jak přímo tak i nepřímo vlastněné afilace, které se podle podílu investora na základním kapitálu nebo hlasovacích právech dělí na dceřinné společnosti (více než 50%ní podíl), přidružené společnosti (10 – 50%ní podíl) a pobočky.

Žádost o souhlas úřadů se podává devizově–finančním orgánům.

Investice do portfolia (úpis a nákup akcií španělských společností, úpis a koupě obchodovatelných dluhopisů vydaných španělskými státními nebo soukromými subjekty, nebo finanční nástroje vydané rezidenty) nejsou považovány za přímou zahraniční investici. Zahraniční investice do portfolia jsou plně liberalizovány, bez nutnosti jakéhokoli "a priori" souhlasu úřadů.

Bude-li mít **investice do nemovitosti** za cíl obchodní činnost, pak pro ni platí stejné podmínky jako pro přímé investice (viz výše). Investice do nemovitosti si vyžaduje předchozího souhlasu úřadů, podobně jako u přímých investic, t. j., přesahuje-li nákupní cena 500 milionů peset, nebo bez ohledu na cenu, je-li původ zahraniční investice území považované (dle španělských předpisů) za daňový ráj.

Jiné formy investic představují ze zákona jen vymezenou skupinu investic, jako jsou společné podniky (joint ventures), ujednání o společném sdíleném majetku, nadace, zájmová ekonomická seskupení, družstva a dalšími předpisy taxativně vymezené investice. Jiné investice jsou plně liberalizovány, s výjimkou zahraničního majetkového podílu vyššího než 500 milionů peset, nebo bez ohledu na výši částky investice, je-li původ investice území považované za daňový ráj.

Španělská legislativa nemá žádnou samostatnou právní normu či specifický zákon pro zakládání joint ventures. Účast cizího kapitálu na španělských společnostech prošla liberalizací předpisů až ke Královskému dekretu č. 671/1992 z 2.7. 1992 o zahraničních investicích, jenž respektuje volný pohyb kapitálu v rámci EU (dle Nařízení 88/361 z 24.6. 1988).

Pro české podnikatele jsou nejvíce relevantní, jako prameny práva pro zakládání podniků, poboček, nebo joint ventures, následující právní normy: zákon č. 19/1989 z 25.7. 1989 o částečné reformě a přizpůsobení obchodního práva nařízením ES v oblasti společností, zákon č. 2/1995 z 23.3.1995 o společnostech s ručením omezeným, Královský dekret legislativní č. 1564/1989 z 22.12.1989 rozšiřující Zákon o akciových společnostech, obchodní zákoník, Královský dekret č. 1597/1989 z 29.12.1989 o úpravě obchodního rejstříku, Královský dekret c. 1784/1996 o nových pravidlech obchodního rejstříku.

Joint venture je zahrnut v zákoně č. 671/1992 mezi tzv. "ostatní formy investic", tj. joint ventures, ujednání o společném majetku, nadace, uskupení ekonomického zájmu, družstva apod.

Zahraniční investice ve Španělsku jsou zcela liberalizovány. Výjimku tvoří investice do určitých obchodních oblastí jako jsou herny, televizní, nebo rozhlasový business, letecká doprava, a činnosti přímo spjaté s obranou státu (výroba a obchod se zbraněmi,

zpracování a využití strategických surovin a telekomunikací, přepravní služby), kdy je třeba žádat úřady o předchozí souhlas.

V obchodním rejstříku může být joint venture zapsána (zaregistrována) buď jako akciová společnost nebo společnost s ručením omezeným (obě formy jsou považovány za společnosti corporations). Článek 122 obchodního zákoníku rozlišuje navíc další formy jako veřejnou obchodní společnost, komanditní společnost nebo komanditní společnost na akcie. V praxi se však většina investorů rozhoduje mezi formou akciové společnosti a společností s ručením omezeným.

7.2 Španělské investice v ČR

Mezi významné investory v ČR patří Španělsko, Nizozemí, Německo, Rakousko, Švýcarsko, Velká Británie, Francie, Belgie, USA. V příloze je uvedena tabulka zobrazující seznam zemí podle výše realizovaných investic v ČR v roce 2005.

Na základě dat České národní banky za rok **2003** dosahoval celkový objem přímých španělských investic v České republice hodnoty 186,5 mil. EUR (235,5 mil. USD), což představovalo 0,5% z celkových přímých zahraničních investic v ČR.

V roce **2004** dosáhly přímé zahraniční investice objemu 24,2 mil EUR (30 mil. USD), což znamenalo v uvedeném roce 0,7% na celkových nových přímých zahraničních investicích.

Za rok **2005** příliv přímých španělských investic dosáhl objemu dokonce až 3.949,4 mil EUR (4.912,0 mil. USD) Jednalo se o investice španělské společnosti TELEFÓNICA do společnosti TELECOM, která se stala největším španělským investorem v zemi. Ve stanoveném roce představoval tento objem 51,5% z celkového příjmu přímých zahraničních investic.

Celkové přímé španělské investice v ČR řadí Španělsko na 4. místo mezi zahraničními investory v ČR.

Významným investorem je také VISCOFAN INDUSTRIE, který založil v Českých Budějovicích firmu Gamex, a.s., vyrábějící plastické obaly pro potravinářský průmysl. Na realizaci tohoto projektu se podílel Czechinvest.

V automobilovém průmyslu jsou významní GROPO ESTAMPACIONES SABADEL, která sídlí v Úvalech u Prahy a vyrábí výlisky po automobilový průmysl. Další významnou španělskou investicí v automobilovém průmyslu je GROPO ANTOLIN BOHEMIA, a.s. sídlící v Chrastavě u Liberce, vyrábí automobilové interiéry.

Tabulka 19: Někteří významní španělští investoři v ČR:

INVESTOR	ODVĚTVÍ	FIRMA V ČR
Telefónica	Telekomunikace	TELECOM
Viscofan Industrie	Potravinářství	Gamex, a. s., Č. Budějovice
Estampaciones Sabadell	automobilový průmysl	ESSA Czech, s.r.o., Úvaly
Grupo Antolin	automobilový průmysl	Irausa Bohemia, a. s., Chrastava
CIE Automotive	automobilový průmysl	několik

zdroj: Interní materiály ministerstva průmyslu a obchodu

7.3 České investice ve Španělsku

Přímé české investice ve Španělsku v roce **2003** se soustřeďovaly do portfolia společností a směřovaly výhradně do oblasti služeb (hotelová, ubytovací a stravovací zařízení, mezinárodní dopravy a spedice, částečně obchodních zprostředkovatelských služeb) ve středomořské oblasti a na Kanárských ostrovech. K 31. 12. 2003 představovaly přímé české investice ve Španělském království objem 1,5 mil. EUR.

V roce **2004** byly zaregistrovány nové přímé české investice ve Španělsku v objemu 1,0 mil. EUR. Španělsko prožilo v r. 2004 citelný odliv (47%) zahraničních investic, což je přičítáno zejména ztrátě konkurenceschopnosti, vyplývající mimo jiné ze zpevnění eura, rozšíření EU, invazi jihovýchodní Asie na světovém trhu a nedůvěryhodnému ekonomickému scénáři země. Hlavními investory v r. 2004 byla Velká Británie (EUR 2.013 mil), USA (1.896), Mexiko (1.758), Francie (1.243) a Portugalsko (1.054).

Za **první tři čtvrtletí roku 2005** byl zaznamenán odliv přímých českých investic do Španělska v hodnotě 0,8 mil. EUR.

Zejména se jedná o investice orientované do sféry služeb, včetně obchodu. V souvislosti s tímto lze zmínit např. UNIPETROL CHEMICALS IBÉRICA, S.A. a ŠMERAL – IBÉRICA, S.A. Všechny tyto společnosti mají sídlo v Barceloně. Také některé další společnosti se nacházejí v Madridu.

7.4 Nejperspektivnější odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

Odvětvová struktura zahraničních investic jen potvrzuje zájem zahraničních investorů o odvětví, která skýtají **atraktivní pobídky na podporu investic**. Nikoli nevýznamnou

roli při rozhodování o geografické ubikaci investic hrálo celkové investiční klima (daňové prázdny, předání pozemků zdarma nebo za symbolickou cenu, daňové úlevy při zvýšení počtu pracovních míst a při proexportně orientované výrobě apod.) v jednotlivých autonomních oblastech Španělska.

Odbor zemědělské politiky a zemědělsko–potravinářského průmyslu ministerstva zemědělství, rybolovu a výživy rozhoduje o subvencích pro investiční projekty v **zemědělských a potravinářských podnicích**. Preferovanými projekty jsou ty, které zlepšují výrobní strukturu, zpracování výrobků a marketingovou činnost.

Dalším odvětvím se zvýhodněnými podmínkami pro zahraniční investice je **energetika** resp. projekty racionalizující užití energie, nahrazující klasické zdroje energie netradičními obnovitelnými zdroji (vodní, větrné, solární elektrárny apod.). O subvencích rozhoduje ministerstvo průmyslu.

Mezi preferovanými obory nelze nezmínit projekty **specifických turistických zařízení s dopadem na rozvoj regionů**. O subvencích pro tyto projekty rozhoduje ministerstvo hospodářství a financí.

7.5 Možnosti podnikání a podpora investic ve Španělsku

Španělské právo umožňuje zahraničním investorům až 100% vlastnictví s výjimkou strategických sektorů (národní obrana, rozhlasové a televizní vysílání, letecká doprava, herní průmysl). Pohyb kapitálu byl zcela liberalizován. Stejně tak jako v ČR, existuje i ve Španělsku celá škála investičních podpor, ty se odlišují podle typu a účelu podpory a dále podle instituce, která je poskytuje. Cílem poskytování těchto podpor je zabezpečení rozvoje určitých oblastí a vytváření pracovních míst. Podpory investic jsou ve Španělsku poskytovány Evropskou unií, centrální vládou, regionálními a obecními správami a jsou poskytovány jak španělským, tak zahraničním společnostem bez jakékoliv diskriminace.

Všechny právní formy obchodních společností, které rozlišuje španělské právo, mohou být využity i zahraničními investory. Ti v současnosti nejvíce používají formu akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným.

7.6 Rizika investování v teritoriu

Španělsko je v rámci unijního politického i ekonomického procesu stabilizovanou zemí a investiční rizika nepřesahují běžný rámeček ostatních zemí EU.

8. INSTITUTE POSKYTUJÍCÍ SLUŽBY EXPORTÉRŮM A IMPORTÉRŮM

8.1 Státní orgány, jejich zařízení a jimi zřízené instituce

8.1.1. Ministerstvo zahraničních věcí

Ministerstvo zahraničních věcí, které mj. koordinuje činnost ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy v oblasti zahraničních vztahů, působí ve směru dodržování závazků vyplývajících pro ČR z mezinárodních smluv a z členství ČR v mezinárodních organizacích, řídí zastupitelské úřady v zahraničí, koordinuje a zabezpečuje přípravu, sjednávání i vnitrostátní projednávání mezinárodních smluv a dohod, včetně jejich vyhlásování a sleduje i jejich dodržování a provádění. Uděluje souhlas v případech dovozu a vývozu vojenského materiálu.

8.1.2. Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO)

Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO), které je mimo jiné ústředním orgánem státní správy pro zahraničně ekonomickou politiku; koordinuje zahraničně ekonomickou politiku ČR ve vztahu k jednotlivým státům, zabezpečuje sjednávání dvoustranných a mnohostranných obchodních a ekonomických dohod, včetně komoditních dohod, realizuje obchodní spolupráci s EU, ESVO (Evropské sdružení volného obchodu) a jinými mezinárodními organizacemi a integračními seskupeními, řídí a vykonává činnosti spojené s uplatňováním licenčního režimu v oblasti hospodářských styků se zahraničím.

8.1.3. Ministerstvo financí

Ministerstvo financí, které je ústředním orgánem státní správy, mj. i pro clo a věci devizové, včetně pohledávek a závazků státu vůči zahraničí a pro ochranu zahraničních investic.

8.1.4. Správa českých center

Správa českých center, která je příspěvkovou organizací zřízenou MZV. Zakládá, řídí a provozuje česká centra v zahraničí a mj. vyvíjí komerční aktivity sloužící k propagaci ČR v zahraničí a k podpoře proexportní politiky ČR. Českým vývozcům může posloužit zejména svojí dobře vybudovanou informační databází.

8.1.5. Česká centra v zahraničí

Česká centra v zahraničí mj. zprostředkovávají informační toky mezi ČR a místem působení centra v obchodním a podnikatelském prostředí a zprostředkovávají obchodní kontakty.

8.1.6. EGAP, tj. Exportní, garanční a pojišťovací společnost, a.s.

EGAP, tj. Exportní, garanční a pojišťovací společnost, a.s., je úvěrovou pojišťovnou plně ve vlastnictví státu. Zaměřuje se na pojišťování vývozních úvěrů proti teritoriálním a komerčním rizikům spojeným s vývozem zboží a služeb z ČR podle **zákona o pojišťování a financování vývozu se státní podporou**, dle něhož stát ručí za závazky EGAP z tohoto pojištění. EGAP je úvěrovou pojišťovnou zřízenou podle zákona o pojišťovnictví a její činnost se řídí i ostatními předpisy platnými pro pojišťovny na českém trhu. Je součástí systému *státní podpory* vývozu a poskytuje pojišťovací služby všem vývozcům českého zboží bez rozdílu jejich velikosti, právní formy a rozsahu vývozu přihlašovaného k pojištění s návaznou možností pojištění i tuzemských pohledávek.

Kromě pojišťování teritoriálních a kombinovaných rizik se státní podporou ve smyslu uvedeného zákona, pojišťuje EGAP, v souladu se **směrnicemi Evropské unie**, pojištění rizika nezaplacení krátkodobých pohledávek na komerční bázi, a to s využitím zajištění na mezinárodních trzích. Zajištění EGAP jsou nejvýznamnější evropské zajišťovací ústavy; tato činnost nevyžaduje žádnou formu státní podpory a nedopadá do státního rozpočtu. Pojištění proti krátkodobým komerčním rizikům však znamená významnou podporu především pro malé a střední vývozce. EGAP se při pojištění krátkodobých pohledávek do zemí s fungující tržní ekonomikou již od svého vzniku řídí principy obvyklými na evropském trhu a provozuje toto pojištění na komerční bázi, tj. se zajištěním na mezinárodním trhu úvěrového zajištění, a tudíž *bez státní podpory*.

EGAP byla založena v únoru 1992 s cílem poskytovat našim vývozcům podporu ve formě úvěrového pojištění, která je obvyklá ve vyspělých tržních ekonomikách.

Základní jmění EGAP, která je plně ve vlastnictví státu, představuje částku 1 300 mil. Kč; jeho součástí je i 500 mil. Kč jako majetková účast EGAP v dceřiné společnosti Česká exportní banka, a.s. (ČEB).

Státní podpora vývozu poskytovaná ČEB a EGAP je v současné době již v plném souladu s pravidly platnými pro takovou podporu v zemích EU. Pokud jde o aktuální

skladbu základních produktů, je v zásadě ukončena. Zároveň je třeba konstatovat, že konkrétní řešení podpory vývozu v jednotlivých členských zemích EU není identické, a to v souvislosti s potřebami příslušného hospodářství daného státu. Tomu odpovídá i charakter institucí, které tuto podporu zajišťují.

ČEB se bude i nadále přizpůsobovat požadavkům exportérů s využitím poznatků získaných ze systémů a forem financování vývozu například v Německu, Velké Británii, Španělsku aj.

Pokud se týká EGAP, má uzavřeny dohody o vzájemném zajištění, které představují nejvyšší formu spolupráce úvěrových pojišťoven, s pojišťovnami Belgie, Francie, Nizozemí, Rakouska, Německa a Španělska.

8.1.7. ČEB, tj. Česká exportní banka, a.s.

ČEB, tj. Česká exportní banka, a.s., je specializovanou bankovní institucí státní podpory exportu, jejímiž akcionáři jsou některá *ministerstva* ČR a *EGAP*. Poskytuje (financování vývozu) vývozní úvěry a finanční služby související s vývozem za podmínek zvýhodněných oproti podmínkám tržním, zejména z hlediska doby splatnosti závazků a výše úrokových sazeb.

Řada českých podniků ve svém rozvoji překročila domácí rámec a stojí před otázkou, jak financovat své stávající či příští vývozní kontrakty a výrobu pro vývoz. Česká exportní banka, a.s. (ČEB) je specializovanou bankovní institucí státní podpory vývozu se 100 % státní majetkovou účastí. Založena byla v roce 1995 s cílem zajistit dlouhodobé financování objemově významných vývozních kontraktů českých exportérů za výhodných podmínek zejména z hlediska doby splatnosti a výše úrokových sazeb a působí jako partner českých vývozců. ČEB financuje vývoz téměř do všech zemí světa.

Činnost ČEB se řídí **zákonem 58/1995 o pojišťování a financování vývozu se státní podporou a Konsensem OECD** (Ujednání o pravidlech pro oficiálně podporované vývozní úvěry).

Nabídka forem financování vývozu ČEB

ČEB nabízí komplexní financování vývozu těmito formami:

refinanční úvěry jsou úvěry poskytované komerčním bankám působícím na území České republiky, jejichž prostřednictvím je financován vývoz klientů těchto bank,

přímé úvěry vývozci, investorovi nebo zahraniční osobě na financování vývozu a výrobci na financování výroby pro vývoz. Tyto úvěry se rozlišují na **dodavatelské a odběratelské**. **Přímé úvěry výrobcí** jsou určeny na financování výroby pro vývoz. Jsou to účelové krátkodobé úvěry poskytované vývozcům/výrobcům. **Přímé úvěry investorovi na financování investic českých právnických osob v zahraničí** jsou dlouhodobé nebo střednědobé.

finanční služby související s vývozem zahrnující především bankovní záruky, otevírání akreditivů, zajišťovací operace a financování místních nákladů v zemi sídla nebo trvalého pobytu dovozce.

Zákon č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování exportu se státní podporou v platném znění zahrnuje do oblasti státní podpory vývozu ještě další nástroj. Je jím **dotování části úrokových rozdílů** vzniklých vývozcům z nižších úrokových výnosů jim poskytovaných vývozních dodavatelských úvěrů se splatností delší než 2 roky ve srovnání s úrokovými náklady vývozců spojenými s financováním těchto úvěrů ve výši až do 50 %

Podmínky pro poskytnutí financování vývozu produkty ČEB.

Podmínky pro poskytnutí financování vývozu jsou stanoveny v zákoně **č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou**. Zahrnují zejména tyto podmínky:

- žadatel o financování vývozu musí být právnickou osobou se sídlem v ČR,
- musí prokázat účelovost budoucího možného využití bankovních produktů financování vývozu
- musí mít pojištěna vývozní úvěrová rizika příslušným typem pojištění Exportní pojišťovací společnosti, a.s. nebo nabídnout jiné pro banku přijatelné zajištění splácení poskytnutého úvěru,
- ČEB naváže spolupráci pouze s těmi vývozci, kteří mají vyrovnané svoje závazky vůči státu a svým zaměstnancům
- jsou řádnými plátcí zdravotního a sociálního pojištění,
- dodržují platební kázeň
- jsou schopni výpisem z obchodního rejstříku prokázat svoji právní subjektivitu a průhledné vlastnické vztahy
- prokáží uspokojivou kapitálovou strukturu
- aktivně podnikají alespoň jeden ucelený kalendářní rok.

Zákonem č. 60/1998 Sb., kterým byl zákon č. 58/1995 Sb. poprvé novelizován, byla rozšířena možnost financování vývozu i na oblast krátkodobého financování vývozu. Byla tak komplexně pokryta oblast působnosti ČEB jak z časového hlediska tak z hlediska komoditního.

Státní podpora vývozu poskytovaná ČEB a EGAP je v současné době již v plném souladu s pravidly platnými pro takovou podporu v zemích EU. Pokud jde o aktuální skladbu základních produktů, je v zásadě ukončena. Zároveň je třeba konstatovat, že konkrétní řešení podpory vývozu v jednotlivých členských zemích EU není identické, a to v souvislosti s potřebami příslušného hospodářství daného státu. Tomu odpovídá i charakter institucí, které tuto podporu zajišťují.

ČEB se bude i nadále přizpůsobovat požadavkům exportérů s využitím poznatků získaných ze systémů a forem financování vývozu například v Německu, Velké Británii, Španělsku aj.

Pokud se týká EGAP, má uzavřeny dohody o vzájemném zajištění, které představují nejvyšší formu spolupráce úvěrových pojišťoven, s pojišťovnami Belgie, Francie, Nizozemí, Rakouska, Německa a Španělska.

8.1.8. CzechTrade

CzechTrade je příspěvkovou organizací MPO, která je v rámci nefinanční státní podpory exportu soustředěna na poskytování informačních, poradenských, vzdělávacích a dalších podpůrných služeb pro české exportéry před jejich vstupem na zahraniční trhy a postupně - v závislosti na dotváření vlastních zahraničních pracovišť - i při jejich působení na těchto trzích. Jde o komplexní teritoriální informace (podmínky vývozu na jednotlivé trhy, podmínky podnikání, daňové, měnové, licenční a celní systémy, které charakterizují trh, kontaktní spojení), marketingové informace, sektorové studie, výrobní průzkum trhu, informace o konkrétních obchodních příležitostech na zahraničních trzích, informace o zahraničních projektech, tendrech a veřejných zakázkách, analytické informace o vývoji českého zahraničního obchodu, o světové ekonomice i vybraných aspektech přípravy ČR ke vstupu do EU aj.

Česká agentura na podporu obchodu CzechTrade byla založena rozhodnutím ministra průmyslu a obchodu 1. května 1997.

Cíle agentury:

- poskytovat českým firmám špičkový servis v intencích zemí EU;
- prosazovat profesionální přístup k zákazníkovi;
- individuální řešení podle přání zákazníků, budovat dlouhodobé partnerství s klienty;
- usilovat, aby značka agentury pomohla k úspěchům klientů CzechTrade v zahraničí a společně s nimi budovat výborné jméno českého exportu.

CzechTrade se stal třetí národní proexportní organizací v Evropě, která získala certifikát systému managementu kvality ISO 9001:2000.

Na konci roku 2004 aktivně působilo 30 zahraničních kanceláří ve 27 zemích světa. 16 zahraničních kanceláří agentury působí v zemích Evropské unie, 14 ve vzdálenějších teritoriích. Pracovníci zahraničních kanceláří agentury jsou přítomni na daném trhu, což ve spojení se znalostí teritoria, obchodních příležitostí, vhodných kontaktů a organizačních schopností efektivně snižuje náklady a maximalizuje efekt pro vstup a usazení firem v zahraničí.

8.1.9. CzechInvest

CzechInvest je příspěvkovou organizací zřízenou MPO, která mj. vyhledává pro zahraniční investory kontakty s českými podnikatelskými subjekty, poskytuje informační servis, ekonomické poradenství a školení vztahující se k možnostem a podmínkám zahraničního investování.

Agentura CzechInvest byla založena vládou České republiky v listopadu roku 1992, jako marketingová agentura Ministerstva průmyslu a obchodu na podporu přílivu přímých zahraničních investic do České republiky. CzechInvest tak usiluje jak o lákání přímých zahraničních investic do České republiky, tak o podporu domácích podnikatelských subjektů.

Rozvojové programy CzechInvestu

1) Program podpory subdodavatelů

Rozvojový Program podpory subdodavatelů, který proběhl v letech 2001 až 2004, pomáhal vybraným českým společnostem zvyšovat kvalitu tak, aby splnily požadavky nadnárodních společností nově usazených v ČR.

2) Program na podporu rozvoje průmyslových zón

CzechInvest pomáhá obcím, krajům a developerům, kteří usilují o získání zahraničních investorů právě na jejich území, vytvářet pracovní příležitosti pro místní pracovní sílu, dále jim pomáhá s přípravou dokumentace nezbytné k vybudování průmyslové zóny a dále s přípravou propagačních materiálů a stanovením marketingové strategie.

3) Strategické služby a technologická centra

Nové programy rozšířily stávající systém pobídek pro zpracovatelský průmysl a posílily pozici České republiky jako informačního a technologického centra v rámci regionu střední Evropy.

4) Program pro podporu tvorby nových pracovních míst v regionech nejvíce postižených nezaměstnaností

V červnu roku 2004 vláda představila nový program, který má napomoci růstu zaměstnanosti ve znevýhodněných regionech. Podnikatelé, kteří budou investovat v lokalitách s nejvyšší nezaměstnaností, budou moci snadněji získat státní dotaci na jedno nově vytvořené pracovní místo nebo příspěvek na rekvalifikaci a školení zaměstnanců.

Tabulka oznámených projektů agentury CzechInvest (viz. níže) informuje o projektech z oblasti zpracovatelského průmyslu, technologických center a strategických služeb, s jejichž zveřejněním investor souhlasil, případně byly projektu uděleny investiční pobídky. Součástí uvedeného přehledu nejsou investice nevýrobního charakteru či privatizační projekty, a nelze je tedy považovat za informaci o celkovém přílivu přímých zahraničních investic do České republiky (tyto souhrnné údaje poskytuje.

Tabulka 20: oznámené projekty agentury CzechInvest

INVESTOR	ČESKÁ PRÁVNÍCKÁ OSOBA	SEKTOR	INVESTICE (mil.CZK)	PRACOVNÍ MÍSTA	DATUM	KRAJ	MÍSTO
n.s.	n.s.	kovozpracující	n.s.	n.s.	2005	Středočeský	n.s.
CARRE & COROMINA GRUP	INTEPLAST CZ s.r.o.	plastikářský	306,84	35	2003	Ústecký	Kláštepec nad Ohří
CIE Automotive	CIE Chequia, s.r.o.	automobilový	496,00	100	2003	Zlínský	Valašské Meziříčí
n.s.	n.s.	kovozpracující	n.s.	n.s.	2003	Zlínský	n.s.
COPRECI	COPRECI CZ, s.r.o.	strojírenský	10,88	13	2004	Moravskoslezský	Dvorce
ESSA Czech	ESSA CZECH spol. s r.o.	automobilový	790,00	125	2002	Praha	Praha východ - Úvaly
GRUPO ANTOLIN-IRAUSA	GRUPO ANTOLIN TURNOV s.r.o.	automobilový	1 073,00	220	2003	Liberecký	Trutnov
GRUPO RECYDE	n.s.	součástky pro automobilový průmysl	n.s.	40	2005	Moravskoslezský	Karviná
n.s.	n.s.	plastikářský	n.s.	n.s.	2005	Pardubický	n.s.
LANA	Czech LANA, s.r.o.	stavební materiály	350,00	50	2005	Vysočina	Ždírec nad Doubravou
Maier Cooperative	MAIER CZ, s.r.o.	součástky pro automobilový průmysl	300,00	200	2005	Olomoucký	Prostějov
Viscofan	VISCOFAN CZ s.r.o.	potravinářský	385,00	116	2000	Jihočeský	České Budějovice
Viza Automocion	VIZA AUTO CZ, s.r.o.	automobilový	425,00	250	2003	Plzeňský	Plzeň
ZANINI AUTO GRUP	Zanini CZ ,s.r.o.	automobilový	218,00	55	2005	Ústecký	Kadaň

zdroj: Interní materiály Czechinvest

Označení n.s. (not specified) je používán v případech, kdy investor zatím nesouhlasí s oznámením všech detailů svého projektu (s ohledem na konkurenci, burzu apod.). Tyto informace se stávají veřejnými až v okamžiku, kdy je investorovi udělena veřejná podpora.

8.1.10. Generální ředitelství cel

Generální ředitelství cel mj. informuje o celní legislativě, o celních předpisech a náležitostech, o všeobecných a smluvních celních sazbách na dovážené zboží i o preferenčním snížení cel vyplývajícím zejména z dohod o oblastech volného obchodu, o celních kvótách a sazbách daní vyměřovaných při dovozu a vývozu zboží, o celních úlevách, o pravidlech prokazování původu zboží a jejich uplatňování, o požadovaných průvodních dokladech při dovozu a vývozu apod.

Intrastat

Intrastat je systém sběru dat pro statistiku obchodu se zbožím mezi členskými státy. Do Intrastatu se vykazují údaje o zboží, které má status Společenství (viz část 4.3. této příručky) a nepodléhá tak celnímu dohledu ani nevzniká povinnost předkládat ho celním orgánům k provedení celního řízení s podáním celního prohlášení. Systém Intrastat je povinný pro všechny členské státy Evropské unie, není však jednotný v oblasti sběru prvotních údajů (např. ve formě výkazu, organizačním zabezpečení).

Údaje z výkazu pro Intrastat umožňují sestavit měsíční statistiky zahraničního obchodu České republiky. Zveřejněné údaje především používají:

- podnikatelské subjekty, kteří chtějí znát svůj podíl na trhu a sledovat množství svých prodaných výrobků a jejich cenu a mají snahu objevovat nové trhy a možnosti pronikání na ně
- Evropská komise pro studie o integraci vnitřního trhu, pro tvorbu evropské zemědělské a obchodní politiky, pro přijímání antidumpingových opatření, pro uzavírání obchodních dohod
- Mezinárodní organizace pro vyhodnocení hospodářské situace určité země
- Český statistický úřad pro potřeby sestavení národních účtů a poskytování informací uživatelům
- Ministerstvo průmyslu a obchodu pro provádění hospodářské politiky (konkurenceschopnost na zahraničních trzích atd.)
- Česká národní banka pro potřeby sestavení platební bilance
- Regionální orgány pro potřeby regionální hospodářské politiky
- Velvyslanectví a konzuláty, které se zajímají o obchodní vztahy s příslušnými zeměmi
- Profesionální svazy různých odvětví, například průmyslu, obchodu, dopravy, které je používají především pro hájení zájmů svých členů
- Každý, kdo se zabývá hospodářstvím a potřebuje znát vývoj obrátu zahraničního obchodu a obchodní bilance České republiky, případně chce vědet, jak naše země udržuje svou pozici v konkurenčním prostředí EU

Povinnost vykazovat údaje do Intrastatu

Povinnost provádění Intrastatu je dána ustanovením předpisu Evropské unie. Tato ustanovení jsou pro ČR upravena celním zákonem (§ 319) a příslušnou prováděcí vyhláškou k němu (c. 201/2005 Sb.).

V § 319 odstavec 1 zní:

„(1) Celní orgány zabezpečují sběr a zpracování statistických informací o zboží, kterému bylo přiděleno celně schválené určení, anebo o vybraných výrobcích, u kterých vznikla daňová povinnost ke spotřební dani.”.

V § 319 se doplňují odstavce 3 až 7, které včetně poznámky pod čarou č. 10b) znějí:

„(3) Celní orgány zabezpečují sběr, zpracování a následnou kontrolu údajů o zboží v rámci obchodu uvnitř Společenství mezi Českou republikou a ostatními členskými státy Evropské unie způsobem a formou předepsanou zvláštním právním předpisem^{10b)} a prováděcími předpisy k němu.

(4) Obchodem uvnitř Společenství se pro účely tohoto zákona rozumí pohyb zboží mezi Českou republikou a jiným členským státem Evropské unie za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem.^{10b)}

(5) Celní orgány jsou oprávněny využít údaje získané podle odstavce 3 pro kontrolu plnění daňových povinností, a to v součinnosti s příslušnými územními finančními orgány, a poskytují je pro statistické účely.

(6) Osoba, která má sídlo nebo trvalý pobyt na území České republiky, je povinna sdělit celnímu úřadu pravdivé údaje o obchodu uvnitř Společenství podle odstavců 3 a 4 způsobem a s použitím dokladu, který stanoví Český statistický úřad a ministerstvo vyhláškou, a poskytnout celnímu úřadu potřebnou součinnost.

(7) Neplní-li osoba povinnosti podle odstavce 6, je celní úřad oprávněn uložit jí pokutu až do výše 1 000 000 Kč v řízení podle § 320 odst. 1 písm. b) tohoto zákona.

10b) Nařízení Rady (EHS) č. 3330/91 o statistice obchodu se zbožím mezi členskými státy, v platném znění.”.

Povinnost vykazovat data pro Intrastat se týká osob, které překročí osvobozující hodnotový práh zvláště při přijetí a zvláště při odeslání zboží, o němž je třeba uvádět údaje do výkazu pro Intrastat. Tím se stávají zpravodajskými jednotkami.

Povinnost vykazovat data pro Intrastat však nevzniká a zpravodajskou jednotkou se nestává osoba, která není v České republice registrována k DPH a nemá tak povinnost podávat přiznání k DPH (neplátce DPH).

Osvobozující práh je stanoven pro odeslání zboží v hodnotě přesahující čtyři milióny Kč a pro přijetí zboží v hodnotě přesahující dva milióny Kč. Určuje se z hodnoty, která by jako fakturovaná měla být vykázána do Intrastatu v případě, že povinnost vykazovat do něj

údaje již dané osobě vznikla. Zboží osvobozené od vykazování do Intrastatu se do celkové hodnoty určující hranici osvobozujícího prahu nezapočítává.

Překročení osvobozujícího prahu si sleduje každý subjekt, který by se mohl stát zpravodajskou jednotkou, sám zvlášť za odeslání a zvlášť za přijetí zboží, a to v rámci každého kalendářního roku počínaje od 1. ledna.

Při překročení osvobozujícího prahu je zpravodajská jednotka povinna začít vykazovat příslušné údaje do Intrastatu zvlášť za odeslané a zvlášť za přijaté zboží bez vyzvání, a to poprvé za měsíc, ve kterém k překročení osvobozujícího prahu došlo. Údaje za zboží odeslané nebo přijaté od začátku roku do měsíce, ve kterém byl překročen osvobozující práh, se do Intrastatu nevykazují.

Povinnost vykazovat měsíčně údaje do Intrastatu za přijaté zboží anebo odeslané zboží má zpravodajská jednotka vždy do konce kalendářního roku, ve kterém překročila osvobozující práh a ještě celý kalendářní rok následující.

Vykazovací povinnost pro Intrastat končí po předání výkazu s údaji o posledním odeslaném anebo přijatém zboží té zpravodajské jednotce, jejíž činnost zanikne (např. sloučením, zrušením, rozdělením). Tuto skutečnost musí současně písemně oznámit příslušnému celnímu orgánu

Údaje o odeslaném nebo o přijatém zboží vyazuje do Intrastatu ta zpravodajská jednotka, která údaje o tomto zboží uvádí do přiznání o DPH s rozlišením, že se jedná o dodání zboží do jiného členského státu či pořízení zboží z jiného členského státu nebo uzavřela smlouvu se zahraničním partnerem o poskytnutí prací na movité věci (zajišťuje nebo objednává si ve vztahu k partnerovi z jiného členského státu zpracování dle smlouvy) nebo se jinak podílí na odeslání nebo přijetí zboží na základe vztahu se zahraničním partnerem.

Za měsíc, ve kterém zpravodajská jednotka neprovede žádnou transakci, ale jinak povinnost vykazování údajů pro Intrastat má, je povinna předat příslušnému celnímu orgánu negativní hlášení.

Zpravodajská jednotka, která **zaniká, ruší se nebo se přejmenuje** musí tuto skutečnost bezodkladně písemně sdělit celnímu úřadu, kterému předává výkazy pro INTRASTAT nebo u kterého se přihlásila k elektronickému předávání těchto výkazů, a to nejpozději v termínu, ve kterém předává celnímu úřadu výkaz pro INTRASTAT s údaji o odeslání anebo přijetí zboží za poslední měsíc své činnosti. To je za měsíc, ve kterém odeslala anebo přijala poslední zásilku zboží v rámci svého vnitrounijního obchodu.

V případě, že se uskuteční pouze **jednorázové nebo příležitostné odeslání nebo přijetí** zboží, kterým vznikne povinnost předávání výkazu pro Intrastat (převyšuje hodnotu osvobozujícího prahu) a je důvodný předpoklad, že do konce kalendářního roku k žádnému dalšímu odeslání nebo přijetí zboží nedojde, stačí vykázat pouze toto nebo příležitostné odeslání nebo přijetí a za další měsíce už negativní výkazy pro Intrastat nevyhotovovat a nepředávat. Výkaz pro Intrastat s jednorázovým nebo příležitostným odesláním nebo přijetím zboží však musí být na horním okraji zřetelně označen nápisem „PŘÍLEŽITOSTNÝ“.

Pokud je při dovozu ze třetí země zboží propuštěno do celního režimu volného oběhu v jiném členském státě než je ČR (clo je vyměřeno v jiném členském státě, ve kterém zboží získalo status Společenství), musí být v tuzemsku, jako ve státě určení, vykázáno pro Intrastat jako zboží přijaté.

Příklad:

Česká osoba nakupuje zboží v USA, a to je dopravované do ČR přes Španělsko, kde je španělskými celními orgány propuštěno do volného oběhu. Zboží, mající již status zboží Společenství a dopravené ze Španělska, musí být ve výkazu pro Intrastat uvedeno jako zboží přijaté ze státu odeslání Španělsko.

Zboží dovážené ze třetí země, které propuštěním do celního režimu volného oběhu získá status Společenství až v ČR nebo je zde propuštěno českými celními orgány do jiného celního režimu, se do výkazu pro Intrastat jako přijaté zboží nevykazuje. Stejně tak se do výkazu pro Intrastat nevykazuje zboží, které přes členský stát pouze tranzituje, a to bez ohledu na skutečnost, zda je takové zboží dopravováno přímo přes území daného členského státu pod celním dohledem, zejména v celním režimu tranzitu, nebo se jedná o zboží Společenství provážené bez celního dohledu.

Předmět vykazování

Do statistiky obchodu mezi členskými státy, to je Intrastatu, se zahrnuje všechno zboží, které má status Společenství a pohybuje se mezi členskými státy, s výjimkou zboží osvobozeného od vykazování. Zbožím Společenství je zboží

- úplně získané nebo vyrobené na území Společenství
- zboží ze země a území, které nejsou součástí celního území, propuštěné do volného oběhu
- zboží vyrobené nebo získané ze zboží uvedeného dříve.

(Viz též ustanovení článku 4 nařízení Rady (EHS) c. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství, ve znění pozdějších předpisů). Za zboží se považuje všechno zboží, které lze zařadit do kombinované nomenklatury, to znamená všechny věci movité a elektrická energie.

Do výkazu pro Intrastat se neuvádějí údaje o zboží odeslaném na území nebo přijaté z území, které nejsou součástí území Společenství podle **Směrnice Rady 77/388/EHS**. Jedná se o toto území:

- Kanárské ostrovy, Ceuta a Melilla (Španělsko)

Při odeslání se uvádějí do výkazu pro Intrastat informace o zboží Společenství, které opustilo území ČR do jiného členského státu, a to i o zboží, které bylo v ČR propuštěno celními orgány do celního režimu volného oběhu a následně bylo odesláno do jiného členského státu, kde bude používáno nebo spotřebované, a který bude státem určen. Do výkazu pro Intrastat o odeslání zboží je nutné uvádět i údaje o zboží, které je vyváženo do třetí země a při opuštění ČR není ještě propuštěno do některého z vývozních celních režimů, protože toto propuštění provedou celní orgány v jiném členském státě.

Při přijetí zboží se uvádějí do výkazu pro Intrastat informace o zboží Společenství, které vstoupilo na území ČR a není pod celním dohledem (není například v celním režimu tranzitu) a také není přes ČR pouze prováženo. Do výkazu o přijetí zboží je třeba uvádět i údaje o zboží dovezeném ze třetí země, pokud bylo propuštěno do celního režimu volného oběhu v jiném členském státě a do ČR je již dopravováno jako zboží mající status Společenství.

8.2 Samosprávné a nezávislé organizace a společnosti

8.2.1 Hospodářská komora ČR

Hospodářská komora ČR zastřešuje rozsáhlou síť 90 regionálních, obvodních a hospodářských komor. Provádí prezentaci českých firem v zahraničí, vede databázi nabídek a poptávek zahraničních firem získaných zejména po linii obchodních komor, nabídky a poptávky českých firem zasílá do zahraničí obchodním komorám a svazům dovozců, vyhledává partnery v zahraničí v rámci tzv. komplexního servisu, poskytuje informace obchodně politického charakteru o jednotlivých teritoriích, zabezpečuje poradenství o exportu a importu, včetně procedur v mezinárodním obchodu a technologií

obchodních transakcí; poskytuje zahraničně právní konzultace a celní poradenství. HK ČR organizuje podnikatelské mise českých firem do zahraničí a kontaktní setkání zahraničních podnikatelů s jejich potenciálními partnery v ČR. Zajišťuje rovněž přednášky a semináře na podporu rozvoje obchodní a jiné spolupráce českých podnikatelů se zahraničím. Poskytuje informace o veletrzích a výstavách v ČR i v zahraničí. Oceňuje a vystavuje dokumenty důležité v mezinárodním obchodu, jako jsou osvědčení o původu zboží, různé druhy certifikátů, ATA karnety apod.

8.2.2 Agrární komora ČR

Agrární komora ČR vyvíjí činnost a poskytuje služby právní a legislativní, konzultační a poradenské mj. i v oblasti zahraničně obchodních styků, celní a certifikační.

8.2.3 Průmyslové a obchodní svazy

Průmyslové a obchodní svazy udržují kontakty se svazy jiných zemí, vstupují do evropských či celosvětových svazů, ze zahraničí dostávají různé informace, vč. informací důležitých pro vývozce, které mohou poskytovat svým členům. Rovněž mohou zprostředkovat kontakty a umožňovat spolupráci firem.

8.2.4 Svaz průmyslu a dopravy ČR

Svaz průmyslu a dopravy ČR navazuje mj. vztahy s partnerskými svazy v zahraničí ve prospěch vývozních aktivit svých členů, organizuje setkání průmyslových kruhů ze zahraničí s představiteli českých průmyslových podniků, prosazuje účast svých členů na podnikatelských misích z ČR do zahraničí a na zahraničních veletrzích a výstavách.

8.2.5 Firmy poskytující služby pro zahraniční obchod

Firmy poskytující služby pro zahraniční obchod - jde o různé poradenské firmy, které poskytují informace o požadavcích na exportované a importované produkty (platné normy, certifikáty, technické překážky obchodu, ochrana průmyslového vlastnictví), zabezpečují exportní poradenství týkající se spedice, dopravy, cla a celního řízení, balení, dopravního pojištění, metod obchodování, zpracování dokladů a právní poradenství. Dále jde o zprostředkovatelské firmy, které zajišťují potenciální obchodní partnery pro české podnikatele a konkrétní nabídky a poptávky ze zahraničí a zprostředkovávají kontakty mezi zahraničními a českými subjekty. Jde i o organizace zaměřené na obchodování, které

poskytují především další konjunkturní a cenové informace o jednotlivém zboží nebo komoditách v konkrétních zemích nebo světových regionech. Konečně se jedná i o firmy a agentury vydávající odborné publikace o zahraničním obchodu a knihovny. Adresy těchto firem lze nalézt v různých adresářích, jako jsou Informkatalog, Obchodní adresář, Agroregister apod.

8.3 Institucionální zvláštnosti ve španělské administrativě

Podpora zahraničně-obchodních vztahů a zahraničně-obchodní politika je ve Španělsku v působnosti **Ministerstva průmyslu, cestovního ruchu a obchodu**. Do jeho působnosti patří též zřizování obchodních kanceláří při ZÚ Španělska v zahraničí.

8.4 Organizace pro podporu exportu ve Španělsku

V rámci státní administrativy existuje vládní agentura – Institut pro zahraniční obchod (**Instituto para el Comercio Exteriér – ICEX**). Přímo jej řídí Ministerstvo průmyslu, cestovního ruchu a obchodu. Za účelem podpory obchodních aktivit španělských subjektů – vývozců v zahraničí zřizuje ICEX zahraniční kanceláře.

Systémy podpor exportu jsou v jednotlivých státech EU značně odlišné, odrážejí specifické ekonomické podmínky dané země. Např. ve Španělsku jsou vnější ekonomické vztahy (VEV) v kompetenci Ministerstva obchodu a turistiky (MO), resp. Státního sekretariátu obchodu, jemuž jsou svěřeny výkonné funkce pro oblast zahraničního obchodu (ZO). K Úřadu státního tajemníka pro obchod je přidružen Institut zahraničního obchodu (ICEX; jeho prezident je státním tajemníkem pro ZO u MO), jehož úlohou je podporovat a rozvíjet španělský export. Nabízí širokou paletu služeb od informací, přes speciální poradenské služby, až po koordinace a realizaci akvizičních akcí, zejména zahraničních veletrhů, včetně oficiálních státních účastí. Rovněž připravuje experty pro mezinárodní marketingové aktivity. Na podporu vývozu do ČR založil ICEX v roce 1991 při obchodní kanceláři Španělského velvyslanectví v Praze Španělské obchodní centrum (zaměstnává 13 pracovníků). Významná role přísluší v proexportní politice obchodním komorám (povinné členství; komora je v každé autonomní oblasti i provincii), resp. Generální radě obchodních, průmyslových a plavebních komor. Nezastupitelné místo mají i specializované finanční instituce. Zvláštní postavení zaujímá **Institut státních úvěrů (ICO)**, který poskytuje zvýhodněné úvěry ve vztahu k méně solventním zemím. V oblasti pojišťovnictví působí španělská společnost pro poskytování a zajišťování vývozních úvěrů.

Potenciálním problémem našeho exportu je jeho vysoká koncentrace ve vztahu k zemím EU (téměř 70 % z celkového vývozu). Značná závislost našeho exportu na vývoji ekonomického prostředí v zemích EU zakládá podmínky pro možné negativní dopady na naši obchodní bilanci i ekonomiku jako celek. Způsob využívání systémů teritoriálních priorit v členských zemích EU, obdobně jako u systémů podpor exportu jako celku, je velmi variabilní. Prioritami Španělska jsou v současnosti země střední a východní Evropy, z Číny a Nigérie. Český systém exportních teritoriálních priorit odpovídá našim potřebám a zahraničně obchodním zájmům, principiálně se neliší od systémů uplatňovaných v zemích EU a zohledňuje charakter a tradici našich vnějších ekonomických vztahů. Cílovým záměrem naší proexportní politiky je efektivní realizace stanoveného systému.

9. OČEKÁVANÝ VÝVOJ

Španělsko si udržuje i přes zpomalení světové ekonomiky růst HDP nad evropským průměrem. Toho bylo dosaženo díky provedeným strukturálním reformám v 90-tých letech a díky obezřetné makroekonomické politice (jediná velká země eurozóny s vyrovnanými veřejnými financemi). Jako hlavní problém se jeví konkurenceschopnost hospodářství. V tomto ohledu se očekávají reformy trhu práce (odbourání indexace mezd) a řešení problematiky zvyšování konkurenceschopnosti. Dosavadní hospodářský růst těží z přiměřeného růstu zaměstnanosti, produktivita práce naopak pokulhává. Zvyšování produktivity práce souvisí s reformami školství, rozvoje vědy a posilováním hospodářské soutěže. Vyšší produktivita imigrantů by měla být i cílem přistěhovalecké politiky.

9.1 Významné události v roce 2005 a jejich dopady na ekonomickou sféru země

V roce 2006 neočekává Španělsko události, který by mohly mít zásadní dopad nebo vliv na změnu hospodářského vývoje.

Ve vztahu k ČR lze po vstupu společnosti Telefónica do Českého Telecomu očekávat větší zájem španělských investorů o ČR v doprovodných oblastech a následně i zvýšení informovanosti španělských podnikatelských kruhů o hospodářském prostředí ČR

9.2 Trendy, vstup země do mezinárodních uskupení, přijetí nových zákonů, daní apod.

Snahou španělské ekonomiky je dosáhnout hospodářského růstu, který by ji v dlouhodobém výhledu udržel na úrovni nejrychleji se rozvíjejících zemí. S tím bude souviset potřeba podpory a zlepšení konkurenceschopnosti firem a interních investic. Dále bude zřejmý tlak na změny ve fiskální politice dle vzoru těch států EU, které uplatňují nižší daňové zatížení. Očekává se zvýšení výdajů na výzkum, rozvoj a inovaci, aby bylo dosaženo kvalitativní úrovně, jakou mají nejvyspělejší země. Španělský výrobní sektor bude usilovat o trvale cenově srovnatelné dodávky energií.

Členství Španělska v mezinárodních organizacích je uvedeno v kapitole 3.1.

Zákonodárství a daňový systém má i nadále tendenci postupného doladování v rámci společné politiky EU.

9.3 Nové možnosti pro český export či jinou ekonomickou spolupráci s ČR

Evidentní snaha Španělska napravit své jednostranné zaměření na tradiční západoevropské, americké a severoafrické trhy je patrná v intenzivním zájmu jednotlivců, ale i podnikatelských sdružení na celostátní i oblastní úrovni o poznání trhů nových členských států EU, mezi nimiž projevují nejvyšší zájem o ČR. V této souvislosti bude hrát významnou roli i vstup společnosti Telefónica do Českého Telecomu (viz bod. 10.1.)

Snaha je o spolupráci a investiční činnost zejména v oblasti automobilového průmyslu a logistiky. Pro české podnikatele mohou být snahy jednotlivých autonomních oblastí vhodným prostorem k prezentaci svých exportních artiklů a služeb. Značné příležitosti se zde naskýtají zejména malým a středním podnikům, pro které vstřícnost jednotlivých španělských oblastí může vyřešit náročnost pokrytí celého španělského trhu vlastními silami.

10. ZÁVĚR

V souvislosti s rozsáhlou změnou teritoriální struktury po roce 1989 se zahraniční obchod ČR rychle přeorientoval na země EU. Zintenzivnění obchodní výměny mezi ČR a EU bylo mimo jiné umožněno liberalizací vzájemného obchodu vyplývající z Evropské dohody. Spolu s narůstajícím podílem obchodní výměny s EU se neustále zvyšuje i podíl Španělska na celkovém zahraničním obchodu ČR a to dokonce mnohem rychleji, než roste celkový podíl EU. Španělsko nyní patří mezi prvních 11 nejvýznamnějších obchodních partnerů z EU a mezi prvních 14 z hlediska celého světa. Obrat v roce 2005 byl o 1 000% vyšší v porovnání s rokem 1993.

Obrovský nárůst salda od roku 1994 do roku 1997 byl způsoben hlavně tím, že v tomto období se hodnota vývozu ČR do Španělska vůbec nezměnila, dokonce v některých letech snížila. To souviselo s průběhem restrukturalizace, ale také s faktem, že do roku 1997 v ČR téměř neexistovala podpora vývozu a původní proexportní účinek devalvace české koruny se s růstem inflace vytrácel. Čeští výrobci tak ztráceli cenovou konkurenceschopnost a jiným způsobem nebyli schopni konkurovat.

Naopak ve Španělsku stejně jako ve většině vyspělých zemích již existovala řada institucí, které se zabývají podporou exportu a umožňují tak lepší konkurenceschopnost svých vývozců na zahraničních trzích ať už z hlediska získaných informací či možnosti poskytnutí výhodných úvěrů či daňových úlev. Až v roce 1997 po kritickém nárůstu salda obchodní bilance, uznal náš stát nutnost státní podpory exportu a byla učiněna řada proexportních opatření. V roce 1998 vzrostl vývoz do Španělska o neuvěřitelných 72% a tento trend i když s nižší dynamikou než v roce 1998 se udržuje až do současnosti. Tak se v roce 1999 dokonce podařilo dosáhnout kladného salda se Španělskem. To však v období roku 2000 až 2002 bylo opět záporné avšak od roku 2003 se udržuje neustále v plusu.

Po celé období kromě roku 1998 rostl dovoz ze Španělska, což bylo způsobeno již zmíněnou důraznější proexportní politikou Španělska a dále postupující liberalizací přístupu na český trh. V roce 2002 dovoz opět klesl, ale od té doby stále stoupá.

Změna v komoditní struktuře vzájemné obchodní výměny byla představována nárůstem podílu zboží s vysokou přidanou hodnotou a to díky nárůstu zbožové skupiny Stroje a dopravní prostředky SITC 7. Její podíl na českých vývozech do Španělska činil v roce 2005 72%, na dovozech pak 49%. Španělé mají v oblibě automobily značky Škoda. Na straně dovozu hraje významnou roli kromě položek automobilového průmyslu také ovoce a zelenina.

Do Španělska vyvážíme výrobky s vysokou přidanou hodnotou a jejich podíl se stále zvyšuje, stejně tak jako hodnota českého vývozu do Španělska.

Růst vývozu do Španělska dokládá, že se zvyšuje konvence a schopnost českých vývozců, která mimo jiné souvisí s efektivním využitím proexportních opatření a institucí.

Nárůstem podílu na celkovém českém vývozu se Španělsko stává důležitým prvkem při diverzifikování zahraničních odběratelů a pomáhá tak snižovat závislost českého vývozu pouze na Německu.

10. SUMMARY

In relation with a big change of the territorial structure after 1989 the foreign trade redicted really fast to the member states of the European Union. The intensification of the trade exchange between the Czech republic and the European Union was apart from other things enabled by the liberalization of the reciprocal trade arising from the European agreement. Together with the increasing participation of the trade exchange with the European Union, the participation of Spain at the general foreign trade of the Czech republic is also still escalating. All that happens even much faster than the grow of the total participation of the European Union. Nowadays Spain belongs between the first eleven of most important business partners of the European Union and the first fourteen of the most important business partners from the view of the whole world. In 2005 the turnover was about 1000% higher comparing to the year 1993.

An extreme accumulation of the balance since 1994 till 1997 was caused mainly by the fact that in this period of time the value of export of the Czech republic to Spain did not change at all. It even fell down in some years. It was connected with the course of restructuring but also with the fact that any support of export hardly existed in the Czech republic till 1997 and the authentic export supporting devaluation of the Czech crown was disappearing with the grow of inflation. Thanks to that the Czech producers were losing the price competitiveness and were not able to compete in a different way.

Conversely, many institutions dealing with the support of export and enabling better competitiveness of its exporters at foreign trades, whether from the view of acquired informations or possibility of providing advantageous credits or tax relieves, already existed in Spain alike in most developed states. Only in 1997, after the critical grow of the balance of the trade balance sheet, considered our state the necessity of the state support of export and number of export supporting steps were made. In 1998 the export to Spain increased by 72% and this trend, even though with a lower dynamics than in 1998, is maintaining till present. So the Czech republic even succeeded to reach positive balance with Spain in 1999. However, in the period from the year 2000 till 2002 the balance was negative again, nevertheless it has maintained constantly positive since 2003.

During the whole period, except of the year 1998, the import from Spain was increasing. This was caused by already mentioned more forcible export supporting policy of Spain and further proceeding liberalization of the approach to the Czech trade. In 2002 the import dropped down again but since then it is still increasing.

The change in commodity structure of the reciprocal trade exchange was represented by the grow of share of goods with a high added value and that was thanks to the grow of the commodity group „Machines and traffic means SITC 7. Its share was 72% of the Czech export to Spain and 49% of the Czech import from Spain in 2005. The Spaniards like the cars Skoda. Except of the items of the car industry also fruit and vegetables plays an important role on the part of import.

We export products with a high added value to Spain. Its share is still growing alike the value of the Czech export to Spain.

The grow of export to Spain supports that the convention of the capability of the Czech exporters is still increasing. Apart from other things, it is related to the effective utilization of export supporting proceeding and institutions.

Thanks to the accumulation of the share of the total Czech exports is Spain becoming an important element when diversifying foreign subscribers and so it helps to Essen the dependence of the Czech export just on Germany.

11. SEZNAM LITERATURY

Literatura

1. Benáček V.: Ekonomie mezinárodního obchodu, VŠE, Praha 1997
2. Beneš V., Štěpánek P.: Španělsko a Španělé, Grada Publishing, spol. s.r.o., Praha 2002
3. Budinsky V.: Export import investice, Public History, Praha 2005
4. Dvořáček J.: Průmyslová politika, VŠE, Praha 1997
5. Dvořák P.: Základy mezinárodní obchodní politiky, VŠE, Praha 1999
6. Hladký J., Leitmanová I.: Makroekonomie I., JČU, Č. Budějovice 1997
7. Holman R.: Ekonomie, C. H. Beck, Praha 2001
8. Jílek M.: Mezinárodní finance, JČU, Č. Budějovice 2001
9. Kalinská E., Petricek V. a kol.: Mezinárodní obchod I, VSE, Praha 2003
10. Kalinská E.: Přímé zahraniční investice a jejich úloha v regionu střední a východní Evropy VŠE, Praha 1999
11. Kašpar O.: Španělsko encyklopedický přehled, Kora, ISBN 80-8564-15-0
12. Kocan B.: Průvodce veřejnými zakázkami v Evropské unii, CzechTrade, Praha 2004
13. Kolektiv CzechTrade: Desetiletá analýza zahraničního obchodu, CzechTrade, Praha 2004
14. Kolektiv CzechTrade: Obchodní adresář internetových adres, CzechTrade, Praha 2004
15. Kubišta V. a kol.: Mezinárodní ekonomické vztahy, HZ Editio spol.s.r.o., Praha 1999
16. Kužel R., Průša P.: Celní hospodářství a daňová soustava, Univerzita Pardubice, Pardubice 2003
17. Machková H., Černošková E., Sato A. a kol.: Mezinárodní obchodní operace, Grada Publishing a.s., Praha 2003
18. Machková H., Sato A., Zamykalová M. a kol.: Mezinárodní obchod a marketing, Grada Publishing, spol. s.r.o. 2002, Praha 2002
19. Mesároš O. Vývoj a hlavní strukturální změny v zahraničním obchodě České republiky, VŠE, Praha 2000
20. Pipek J. a kol.: Mezinárodní obchod, VŠE, Praha 1996
21. Plchová B.: Zahraničně obchodní politika ČR v procesu asociace s EU, VŠE, Praha 2001

Periodika

22. Iglesias K.: Španělsko Příklad progresivní ekonomiky, Pulsus – ekonomický časopis pro mezinárodní obchod, listopad 2005
23. Záruba I.: Španělský boom, Euro č. 34, 2000
24. Záruba I., Macík A.: Diplomaté musí jít na hranu, Euro č. 34, 2000
25. Záruba I., Země dobytých se vrací na scénu, Euro č. 12, 2000

Internetové stránky

26. <http://www.businessinfo.cz>
27. <http://www.ceb.cz>
28. <http://www.cesce.es>
29. <http://www.cnb.cz>
30. <http://www.cscamaras.es>
31. <http://www.cs.mfcr.cz>
32. <http://www.czechinvest.cz>
33. <http://www.czechtrade.cz>
34. <http://www.czso.cz>
35. <http://www.egap.cz>
36. <http://www.euroskop.cz>
37. <http://www.export.cz>
38. <http://www.icc-cr.cz>
39. <http://www.icex.cz>
40. <http://www.ico.es>
41. <http://www.komora.cz>
42. <http://www.mfcr.cz>
43. <http://www.mmr.cz>
44. <http://www.mpo.cz>
45. <http://www.mzv.cz>

12. PŘÍLOHY

Příloha 1: Celní legislativa

Příloha 2: Přehled bilaterálních smluv s ČR (včetně data vstupu)

Příloha 1: Celní legislativa

Legislativa ČR

- Zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon, úplné znění k 01.05.2004
- Vyhláška č. 201/2005 Sb., o statistice vyváženého a dováženého zboží a způsobu sdělování údajů o obchodu mezi Českou republikou a ostatními členskými státy Evropských společenství
- Vyhláška č. 199/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení celního zákona a kterou se zrušují některé vyhlášky upravující osvobození od dovozního cla a nepreferenční původ zboží, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky
- Zákon č. 186/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Celní správě České republiky
- Zákon č. 187/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví a o změně některých dalších zákonů - úplné znění k 1. květnu 2004

Legislativa EU

- Celní kodex společenství č. 2913/92 s platností od 11.5.2005
- Nařízení Komise (EHS) č. 2454/93, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství - úplné znění k 010106
- Přílohy k nařízení Komise (EHS) č. 2454/93, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství - úplné znění k 011005
- Nařízení Rady (EHS) č. 918/83 o systému Společenství pro osvobození od cla
- Nařízení Komise (EHS) č. 2288/83, kterým se vydává seznam biologických a chemických látek uvedený v čl. 60 odst. 1 nařízení Rady (EHS) č. 918/83 o systému Společenství pro osvobození od cla
- Nařízení Komise (EHS) č. 2289/83, kterým se provádějí články 70 až 78 nařízení Rady (EHS) č. 918/83 o systému Společenství pro osvobození od cla

- Nařízení Komise (EHS) č. 2290/83, kterým se provádějí články 50 až 59 nařízení Rady (EHS) č. 918/83 o systému Společenství pro osvobození od cla
- Nařízení Komise (EHS) č. 3915/88, kterým se provádí článek 63c nařízení Rady (EHS) č. 918/83 o systému Společenství pro osvobození od cla
- Nařízení Komise (ES) č. 1810/2004, kterým se mění nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku (Společný celní sazebník EU platný pro rok 2005)
- Nařízení Komise (ES) č. 1719/2005, kterým se mění nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku (Společný celní sazebník EU platný pro rok 2006)
- Oprava nařízení Komise (ES) č. 1719/2005)
- Vysvětlivky ke Kombinované nomenklatuře Evropských společenství (Úř. věst. C 50/2006 ze dne 28.2.2006)
- Kontrola hmotnosti banánů - - návrh změny článku 290a a přílohy 38b nařízení Komise (EHS) č. 2454/93. Podle informací Komise vyjde návrh v Úředním věstníku Evropské unie koncem února 2006. Celé nařízení bude účinné od června 2006.
- Nařízení Rady (ES) č. 980/2005 o uplatňování systému všeobecných celních preferencí-úplná platnost dnem 1. ledna 2006
- Svobodná pásma Typu I a II v členských sátech EU notifikovaná Komisí ke dni 1.9.2005

Příloha 2: Přehled bilaterálních smluv s ČR (včetně data vstupu)

- Smírčí a rozhodčí smlouva mezi Československou republikou a Královstvím španělským (č. 18/1930 Sb.)
- Ujednání mezi ČSSR a Španělskem o vzájemném zřízení konzulárních a obchodních zastupitelství (č. 28/1971 Sb.)
- Dlouhodobá dohoda mezi vládou ČSSR a vládou Španělska o obchodních stycích (č. 31/1973 Sb.)
- Dohoda mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Španělska o letecké dopravě (č. 89/1974 Sb.)
- Dlouhodobá dohoda mezi ČSSR a Španělským královstvím o obchodní výměně a rozvoji hospodářské a průmyslové kooperace (č. 107/1978 Sb.)
- Dohoda o kulturní spolupráci mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Španělska (č. 5/1980 Sb.)
- Dohoda mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Španělského království o mezinárodní silniční dopravě a Protokol vypracovaný na základě článku 19 této dohody (č. 155/1979 Sb.)
- Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Španělskem o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu z majetku (č. 23/1982)
- Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Španělskem o právní pomoci, uznání a výkonu rozhodnutí ve věcech občanských (č. 6/1989 Sb.)
- Ujednání o zrušení vízové povinnosti mezi Českou a Slovenskou Federativní Republikou a Španělským královstvím (č. 335/1992 Sb.)
- Smlouva o přátelských vztazích a spolupráci mezi Českou a Slovenskou Federativní Republikou a Španělským královstvím (č. 578/1992 Sb.)
- Dohoda o vzájemné ochraně a podpoře investic mezi Českou a Slovenskou Federativní Republikou a Španělským královstvím (č. 647/1992 Sb.)
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Španělského království o sukcesi do dvoustranných smluv sjednaná výměnou dopisů (r. 1995)
- Ujednání mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR a Ministerstvem školství, kultury a sportu Španělska o zřízení a činnosti česko-španělských tříd na gymnáziích v ČR (č. 35/2001 Sb.)

- Smlouva o sociálním zabezpečení mezi ČR a Španělským královstvím (č. 52/2004 Sb.)
- Správní ujednání k provádění Smlouvy o sociálním zabezpečení mezi ČR a Španělským královstvím (č. 53/2004 Sb.)